

guzinot

GLASILO RAVENSKIH ZELEZARJEV

Leto XVI

Ravne na Koroškem, 14. aprila 1979

Št. 7

Izdaja delavski svet Zelezarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Janko Dežman, Vida Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk

Glasiilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Vsak glas „ZA“ – svetlejši jutri za vse

22. APRILA REFERENDUM

Le še sedem dni manjka, da se bodo temeljite priprave na referendum, ki so potekale v krajevnih skupnostih in na nivoju občine, iztekale v preštevanje glasovnic. Tako bomo 22. aprila le še dokončno odločili,

ali smo za domenjeni vrstni red gradenj, ki predvideva vrtce na Prevaljah, Lešah in v Žerjavu, za adaptacijo in novogradnjo osnovnih šol, za kulturni dom v Črni, Mežici in na Ravnah, za telovadnico v Črni. Vemo, kaj

bo vsak posamezni kraj poleg take prioritete liste še pridobil. Gre le še za odločitve.

Majhne in velike tovarne, bogati in manj bogati kraji so v naši občini. Vse, kar imamo, je naše. Pa bo našega več in bogatejši bomo, če bomo le hoteli. Odrasli zase res ne potrebujemo šol, tudi vrtcev ne, toda naši otroci so tisti, ki bi radi hodili v svetle, sodobne šole. Malčki potrebujejo organizirano, strokovno vodeno varstvo. Petičnih stricev, ki bi nam vsak čas gradili vrtce, šole in kulturne domove, ta dežela nikoli ni imela. In zakaj bi jih, ko moremo vse to napraviti tudi sami! Res, ne naenkrat, ne v letu, dveh, pač pa v nekem časovnem zaporedju in kajpak najprej tisto, kar najbolj potrebujemo.

V planu za letošnji referendum smo zajeli potrebe posameznih krajev. In res je, da bo v enem kraju postorjeno več, v drugem manj, kakor je res, da velika družina pojé več kruha kot manj številna. Narobe je torej misliti, da bodo Ravne vse pobasale zase. Trikrat več pre-

bivalcev pač štejejo kot npr. Črna, dobile pa ne bodo toliko več. In temeljno načelo, ki pravi: kraji naj se razvijajo enakomerno, je pošteno. Moramo samo pogledati po teh naših krajih in si priznati, da bi bili ozki sebičnejši, če bi nam bilo prav vseeno, da otroci še hodijo v stare, nesodobne šole, da so vrtci pretesni, da nimamo sodobnih kulturnih — večnamenskih prostorov. Izmed mnogih prispevkov in participacij, ki smo se nanje že navadili, je samoprisevek morda še najbolj otipljiv. Vsakdo lahko vidi, kako se dinar, ki ga dajemo, spreminja v zgradbo, v kos ceste, telefonsko govorilnico, pač v to in ono.

Vsi vemo, da se je prvi referendum splačal, pa čeprav še nismo dobili čisto vsega. In to je vendar najboljša garancija, da nam bo uspelo tudi pri tem, če ga bomo izglasovali 22. aprila v naši občini. Če nismo sami »škrti« in če le znamo pogledati dlje od svojega doma, če le znamo čutiti več kot samo lastno korist, potem ni dvomov in bomo glasovali ZA.

Gradimo za srečo teh otrok

Koliko bomo gradili v I. 1979

Stanovanje in stanovanjska problematika sta bila in bosta slej ko prej predmet neposrednega zanimanja delavcev. Skrb za stanovanjsko izgradnjo in za stanovanjski standard delavca je bila v železarni Ravne vedno prisotna. V okviru možnosti smo vsa leta gradili in izločali nadpoprečna sredstva za to področje družbenega standarda, kar je jasno vidno v novih naseljih na Ravnah in individualnih naseljih, ki so tudi zrasla z aktivno pomočjo, s krediti temeljnih organizacij, ki so jih naši delavci dobili, in vključno z lastnimi sredstvi precej pripomogli ne samo k lastnemu standardu, temveč tudi k nivoju standarda družbe kot celote.

Pred leti smo si zastavili nalogo: sto stanovanj letno, ki je sicer iz leta v leto popolnoma dosledno ne moremo uresničiti, če-

prav od nje bistveno ne odstopamo. No, ko govorimo o tem, koliko in kaj smo zgradili, se ne moremo ustaviti pri številu stanovanj, temveč bi bilo potrebno analizirati in tudi povedati, kakšna, eno, dvo ali trisobno ali drugačna, in kako kvalitetna stanovanja smo gradili. Ko pa gre za samo število zgrajenih stanovanj, je tudi pomembno vedeti, da gradnja ni odvisna samo od razpoložljivega denarja, temveč tudi od zmožnosti gradbenikov in vseh subjektivnih, zlasti pa objektivnih ovir, ki preprečujejo hitrejšo stanovanjsko izgradnjo, zlasti pa pocenitev stanovanjske izgradnje.

Kakor koli že, tudi v preteklem letu smo izdajali in tudi po zaključnem računu izdvojili precejšnja sredstva tako za družbeno stanovanjsko izgradnjo kot za kreditiranje individualne stano-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

vanjske in individualne organizirane stanovanjske izgradnje. Da osvežimo spomin, navajamo, da smo po zaključnem računu za leto 1978 v sklad skupne porabe za namene kreditiranja združili 600 starih milijonov din, in da bomo verjetno še poiskali določene možnosti, da bi sredstva za kreditiranje še povečali. Ni odveč tudi povedati in poudariti, da rešujemo stanovanjske probleme delavcev železarne v obliki sofinanciranja tudi z drugimi organizacijami združenega dela, kar je nesporno edina pravilna pot. Končno je bilo potrebno prekiniti z miselnostjo, da je edino železarna Ravne tista, ki naj v občini rešuje stanovanjske probleme družin, ne glede na to, če je eden ali drugi član družine zaposlen v železarni, drugi pa v drugih organizacijah.

Samoupravni organi so marca letos sprejeli informacijo delovne skupnosti za finance in računovodstvo, iz katere sledi, da bomo v letu 1979 imeli za stanovanjsko izgradnjo na razpolago naslednja sredstva:

40.000.000,00 din kredita, pridobljenega za vročena sredstva, in predvidoma

50.000.000,00 din kredita iz združenih sredstev.

Od tega bo večina namenjena za družbeno gradnjo.

Železarna vsako leto izdvaža 10% prispevek za stanovanjsko izgradnjo, medtem ko podrugod 7%, vsa možna obstoječa namenska sredstva pa vroča in plemeniti prek banke.

Iz informacije o stanovanjski gradnji v letu 1979 je razvidno, da bomo iz zneska 4,5 milijarde dinarjev takoj oddvojili nekaj manj kot staro milijardo za že vseljiva stanovanja, ki sta jih

gradila Gradis in Stavbenik, za ostalo vsoto, okrog 3,5 milijarde, pa bi z Gradisom in Stavbenikom sklenili pogodbe za nakup stanovanj na osnovi ponudb iz decembra 1978. Ta stanovanja naj bi bila vseljiva v jeseni tega leta. Vključno z 11 plačanimi in vseljivimi stanovanji v aprilu bi s temi sredstvi pridobili še okrog 62 stanovanj. Vse te vsote so seveda zaokrožene, vendar bistvenih odstopanj ni. Cene stanovanj pa se zaradi objektivnih razlogov lahko med letom spremenijo, čeprav se ne bi smele, in zaradi tega lahko pride do zmanjšanja vsote in načrtovanih stanovanj.

Od Gradisa Ravne naj bi na Javorniku, blok št. 5/a, odkupili 8 trisobnih stanovanj z 79 m² in 32 dvosobnih stanovanj s 56 m². Stanovanja bodo predvidoma vseljiva novembra 1979. Od Stavbenika naj bi odkupili na Ravnah ob Suhi eno dvosobno in dve enosobni stanovanji z 58 oziroma 43 m²; vseljiva bodo v juniju letos, in dve trisobni in tri dvosobna z ustrežno stanovanjsko površino, vseljiva novembra 1979. Na Prevaljah pa bi od Stavbenika odkupili dve trisobni stanovanji z 81 m², eno dvosobno z 67 m² in dve enosobni s 44 m², ki pa bodo vseljiva šele marca 1980. V letu 1980 pa naj bi pri normalnih pogojih gospodarjenja imeli na razpolago za družbeno stanovanjsko izgradnjo za odkup stanovanj okrog 5 milijard S din, s čimer bi realizirali naslednjo ponudbo gradbene operative:

Gradis na Javorniku 61 stanovanj, Stavbenik na Ravnah 13 in na Prevaljah 43 stanovanj. Gre seveda za prognozo, ki zahteva precej naporov za uresničitev.

de-ja

Izvoljeni samoupravni organi delovne organizacije

Na volitvah 22. marca 1979 smo v železarni Ravne izvolili nove delegate za delavski svet delovne organizacije, novi odbor samoupravne delavske kontrole in nove skupne disciplinske komisije za posamezne skupine temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

V delavski svet delovne organizacije so bili iz posameznih tozdov oziroma delovnih skupnosti izvoljeni naslednji delegati:

TOZD JEKLARNA

Krajnc Friderik
Paradiž Franc
Krautberger Andjelko

TOZD JEKLOLIVARNA

Urnaut Maks
Golob Vinko
Trstenjak Janko
Kerbev Jože

TOZD VALJARNA

Radović Radivoje
Posedi Dušan
Kovačič Marko

TOZD KOVAČNICA

Pungartnik Ivan
Ošlak Miha

TOZD JEKLOVLEK

Ratej Franc
Kušej Karel

TOZD KALILNICA

Staudekar Pavel
Oblak Blaž

TOZD STROJI IN DELI

Kamnik Stefan
Grenko Janez

Baje Janko
Garb Miroslav

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Kuzman Jože
Jesenek Jože

TOZD VZMETARNA

Cas Jože
Gostenčnik Jože

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

Retko Janez
Tratnik Ivan

TOZD REZALNO ORODJE

Golob Jože
Forštner Mirko
Pudgar Ivan

TOZD ENERGIJA

Kobal Slavko
Janežič Alojz

TOZD ELEKTROTEHNIČNE STORITVE

Leš Milan
Bertalančič Anton

TOZD STROJNO GRADBENO VZDRŽEVANJE

Breznjak Ivan
Lasnik Hinko
Savič Lazo
Ivančič Josip

TOZD TRANSPORT

Krivoograd Avgust
Steharnik Stanko

TOZD PRIPRAVA PROIZVODNJE

Drofeinik Franc
Junger Branko
Glazer Olga

ŠTAFETA MLADOSTI 1979 — RAVNE NA KOROŠKEM

Vsem delovnim ljudem in občanom občine Ravne na Koroškem se odbor za pripravo štafete zahvaljuje za popolno podporo in pomoč pri izvedbi akcije odhoda štafete mladosti. Prepričani in ponosni ugotavljamo, da smo delovni ljudje in občani občine Ravne na Koroškem zaupno nalogo v celoti uresničili. Bila je to velika manifestacija mladih, manifestacija naše privrženosti idejam samoupravnega socializma in ponosen pozdrav prebivalcem med Peco in Pohorjem našemu dragemu tovarišu Titu.

Ena velika in uspešno izvedena akcija je torej za nami, pred nami pa že druga, zelo pomembna — to je REFERENDUM ZA SAMOPRISPEVEK PO KRAJEVNIH SKUPNOSTIH 22. APRILA 1979; v organizacijah združenega dela pa sprejem samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za gradnjo objektov družbenega standarda. Verjamemo, da bomo tudi ob tej priložnosti pokazali našo veliko samoupravno socialistično zavest in solidarnost ter da bomo lahko ponosni na rezultat: izglasovan naš lepši jutri za naše otroke in nas.

TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

Jamer Jerica
Sirk Erik

TOZD RAZISKAVE IN RAZVOJ

Pšeničnik Jože
Koren Ivan

TOZD KOMERCIALA

Konič Jakob
Ott Erna

TOZD DRUŽBENI STANDARD

Fabijan Boris
Prevorčič Marija

DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKO SPLOŠNE ZADEVE

Lipovšek Ivan

DELOVNA SKUPNOST ZA GOSPODARJENJE

Znidar Ivica

TOZD KOVINARSTVO LJUBNO

Marcen Aleksander
Stiglic Janez

V odbor samoupravne delavske kontrole so bili v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih izvoljeni naslednji delegati:

TOZD JEKLARNA

Kac Jože

TOZD JEKLOLIVARNA

Perovnik Franc

TOZD VALJARNA

Marin Avgust

TOZD KOVAČNICA

Miklave Franjo

TOZD JEKLOVLEK

Slanič Ivan

TOZD KALILNICA

Matavž Stefan

TOZD STROJI IN DELI

Stumberger Peter

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Lesnik Ivan

TOZD VZMETARNA

Marks Vlado

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

Spiler Jakob

TOZD REZALNO ORODJE

Keber Jože

TOZD ENERGIJA

Favai Daniel

TOZD ELEKTROTEHNIČNE STORITVE

Lečnik Mirko

TOZD STROJNO GRADBENO VZDRŽEVANJE

Šipek Julijan

TOZD TRANSPORT

Steharnik Jakob

TOZD PRIPRAVA PROIZVODNJE

Korbar Alojz

TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

Prednik Jože

TOZD RAZISKAVE IN RAZVOJ

Horjak Drago

TOZD KOMERCIALA

Petek Stefan

TOZD DRUŽBENI STANDARD

Golob Franc

DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKO SPLOŠNE ZADEVE

Mičovič Alenka

DELOVNA SKUPNOST ZA GOSPODARJENJE

Burjak Alenka

DELOVNA SKUPNOST ZA FINANCE IN RAČUNOVODSTVO

Smolak Kristina

TOZD KOVINARSTVO LJUBNO

Kovačič Franc

V skupno disciplinsko komisijo TOZD: jeklarna, jeklolivarna, valjar, kovačnica, jekvolek in kalilnica so bili izvoljeni:

za predsednika

Prosene Leon

za namestnika predsednika

Lopatni Drago

za zunanje člane disciplinske komisije
Koprivnik Jože, Gradis Ravne, član komisije; Svetec Franc, Gradis Ravne, namestnik člana komisije

za člane in njihove namestnike iz posameznih TOZD

TOZD JEKLARNA

Prosene Leon, član; Šmon Maks, namestnik člana

TOZD JEKLOLIVARNA

Kos Ivan, Topalovič Ljubiša, člana; Krevzer Ferdo, Krivec Stefka, namestnika člana

TOZD VALJARNA

Naveršnik Vili, član; Gmajner Marijan, namestnik člana

TOZD KOVAČNICA

Lopatni Drago, član; Smagej Franc, namestnik člana

TOZD JEKLOVLEK

Abraham Marijan, član; Kraševce Metka, namestnica člana

TOZD KALILNICA

Kavtličnik Franc, član; Paradiž Maks, namestnik člana

V skupno disciplinsko komisijo TOZD: stroji in deli, pnevmatični stroji, industrijski noži, vzmetarna in rezalno orodje so bili izvoljeni:

za predsednika

Kokol Stefan

za namestnika predsednika

Brodnik Peter

za zunanje člane disciplinske komisije
Arl Ferdo, Viator Prevalje, član komisije; Gregor Martin, Viator Prevalje, namestnik člana komisije

za člane in njihove namestnike iz posameznih TOZD

TOZD STROJI IN DELI

Kokol Stefan, član; Djura Anton, namestnik člana

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Sopar Roman, član; Knez Ferdo, namestnik člana

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

Ovčar Stanko, član; Jazbec Frančiška, namestnica člana

TOZD REZALNO ORODJE

Novak Jernej, član; Brodnik Peter, namestnik člana

TOZD VZMETARNA

Erjavec Ivan, član; Košutnik Vinko, namestnik člana

V skupno disciplinsko komisijo TOZD: energija, elektrotehnične storitve, strojno gradbeno vzdrževanje, transport, priprava proizvodnje in kontrola kakovosti so bili izvoljeni:

za predsednika

Zupančič Gilbert

za namestnika predsednika

Cigrovski Drago

za zunanje člane disciplinske komisije

Forstner Karel, Stavbenik Prevalje, član komisije; Svetec Heda, Stavbenik Prevalje, namestnica člana komisije

za člane in njihove namestnike iz posameznih TOZD

TOZD ENERGIJA

Krajnc Anton, član; Pečnik Ivan, namestnik člana

TOZD ELEKTROTEHNIČNE STORITVE

Rotovnik Andrej, član; Struc Zdenka, namestnica člana

TOZD STROJNO GRADBENO VZDRŽEVANJE

Cigrovski Drago, član; Juh Otmar, namestnik člana

TOZD TRANSPORT

Stogart Roman, član; Javornik Stanko, namestnik člana

TOZD PRIPRAVA PROIZVODNJE

Zupančič Gilbert, član; Stropnik Miran, namestnik člana

TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

Sinigoj Marija, članica; Pečnik Ivan III., namestnik člana

V skupno disciplinsko komisijo TOZD in delovnih skupnostih: raziskave in razvoj, komerciala, družbeni standard, kadrovske splošne zadeve, gospodarjenje, finance in računovodstvo so bili izvoljeni:

za predsednika

Mikić Stanko

za namestnika predsednika

Pepevnik Franc

za zunanje člane disciplinske komisije

Sumah Marjan, Rudnik Mežica, član; Vavče Draga, Rudnik Mežica, namestnica člana

za člane in njihove namestnike iz posameznih TOZD in delovnih skupnosti

TOZD RAZISKAVE IN RAZVOJ

Debenjak Drago, član; Segel Antojka, namestnica člana

TOZD KOMERCIALA

Kajzer Maks, član; Mikić Stanko, namestnik člana

TOZD DRUŽBENI STANDARD

Pavše Ljudevika, članica; Mezner Jože, namestnik člana

DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKO SPLOŠNE ZADEVE
Pepevnik Franc, član; Natlačen Jožica, namestnica člana

DELOVNA SKUPNOST ZA GOSPODARJENJE

Cokan Miran, član; Stampah Ludvika, namestnica člana

DELOVNA SKUPNOST ZA FINANCE IN RAČUNOVODSTVO
Kešelj Slavka, članica; Gerdej Stefan, namestnik člana

V prihodnji številki informativnega glasila bomo poročali o izvolitvi predsednikov organov, kolikor niso bili direktno izvoljeni, in o izvolitvi kolektivnih izvršilnih organov delavskega sveta delovne organizacije.

v. k. l.

izgube celotnega prihodka (planske vrednosti) zaradi neopravičene izgube izostajanja z dela, dobila podatke, nad katerim se velja zamisliti. Saj namreč izguba celotnega prihodka za en dan neopravičene odsotnosti na zaposlenega

znaša 3840,32 din. K temu pa je treba prišteti še izgube zaradi socialnih in drugih dajatev ter izgube drugih delavcev zaradi motenj.

Pripravila Z. Strgar

Zadnja seja delavskega sveta železarne Ravne

Delavski svet železarne se je 20. v pretekli mandatni dobi sestel 24. marca 1979, torej že po volitvah novih delegatov, ki pa se še niso konstituirali. Med pomembnejšimi vprašanji je reziromal prvo fazo javne razprave in določil osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale prejemke delavcev ter določil potek nadaljnje razprave in načina sprejemanja. Osnutek sprememb in dopolnitev tega akta je bil podan s Fužinarjem Poročevalcem št. 8/79, sestavni del tega osnutka pa je tudi gradivo: uvedba enote dela.

Obenem s tem je delavski svet na tej seji določil tudi osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne finančne službe v železarni. Komisije za ZZZD so že v preteklem letu razpravljale o delovnem osnutku sporazuma o ustanovitvi interne banke v železarni. Kasneje je prevladalo stališče, da se **namesto interne banke formira samo posebna finančna služba**. Bistvena razlika med posebno finančno službo in interno banko je zlasti v tem, da ima interna banka vse posebne samoupravne organe, finančna služba pa ne in jo upravljajo sa-

moupravni organi delovne organizacije. Kar pa se tiče strokovnega dela in opravil ter nalog in pristojnosti, pa razlike med obehma institucijama praktično ni, saj obe opravljata ves finančni promet in vse finančne posle za temeljne organizacije in delovne skupnosti celotne delovne organizacije. Ob tem pa je treba v vsakem primeru formirati za opravljanje teh del posebno delovno skupnost, zaradi česar so nujno potrebne tudi spremembe samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo. Sporazum o ustanovitvi posebne finančne službe je kot osnutek sprejet, saj je zajet v akcijskem programu, obravnavan pa bo v drugi fazi izvrševanja programa, predvidoma v mesecu maju ali juniju.

Delavski svet je na tej seji sprejel tudi poročilo o izvajanju akcijskega programa, ukrepov za ureditev družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih železarne Ravne. Ugotovil je, da so v zadanih rokih strokovne službe pripravile delovne osnutke: pravilnika o delovnih normah, pravilnika o ugotavljanju delovne učinkovitosti tistih delavcev, ki ne delajo po

Nepapirnato iz dela sindikata

O čem so govorili

V marcu se je sestalo kar precej osnovnih organizacij sindikata. Značilnost teh sestankov je, da so obravnavali predloge kandidatov za organe v republiki in federaciji ter oblikovali predloge za kandidatno listo, po kateri smo 22. marca izvedli v železarni volitve delegatov v delavski svet delovne organizacije, v odbor samoupravne delavske kontrole in skupne disciplinske komisije. Poleg tega pa so govorili še o akcijskem programu, referendumu, o analizi delegatskih odnosov v tozdu, o zbiranju prispevkov za gradnjo otroškega oddelka v bolnišnici Slovenj Gradec. Nekateri dnevni redi so dokaj obsežni in vsebinsko raznoliki.

Tehtne pripombe

Ni mogoče mimo ugotovitve, da osnovna organizacija sindikata v tozdu transport dela bolj zavzeto kot druge. Iz njihovih zapisnikov je vidno, da so presegli načelnost in so se pripravljali poglobiti v probleme svojega tozda.

Da je res tako, si oglejmo, v kakšno smer je šla razprava na zadnjem sestanku v tem tozdu:

»Naš tozdz združuje sredstva v skupne naložbe oziroma investicije, vendar še do danes ni opredeljeno, v katere investicije združujemo sredstva in koliko bomo soudeleženi pri skupnem prihodku, kar pa nam določa zakon o združenem delu.

Danes in tozdu tudi še ni razvidno, koliko imamo sredstev na žiro računu, o njihovem prilivu in odlivu, zato naj pristojne službe čimprej ugodijo želji delavcev tozda in naj stanje mesečno javljajo.

Nagrajevanje po delu v našem tozdu ni urejeno, predvsem zato, ker pri izvajanju del in nalog ne moremo upoštevati količine, kvalitete in gospodarnosti dela, ker nimamo meril, s katerimi bi to določali. Upajmo, da bo ustrezen osnutek pravilnika kmalu v obravnavi, da se bomo z njim seznanili.

V delovni skupnosti za gospodarjenje so opozorili, da ni najbolj prav, če vedno eden vodi zbor delavcev. Menijo, da naj bi bil vodja izbran za vsak zbor posebej.

OOS livarna je na zahtevo, da naj vodstvo tozda izdela prikaz

V jeklovleku

normi, pravilnika o razvidu del in nalog in sprememb in dopolnitev pravilnika ter sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o osebnih dohodkih. K temu pa je treba reči, kar je delavski svet s sklepom tudi kritiziral, da v nekaterih tozidih niso dovolj intenzivno ali pa ne dovolj sistematično ter neodgovorno pristopili k obravnavi predloženih aktov. Do 27. marca bi morali vsi delavski sveti določiti delovne osnutke aktov in jih podati v nadaljnjo javno razpravo po predvidenih rokovnikih, tega pa veliko število tozdov ni storilo, nekateri pa le delno. Opazne so bile tudi improvizacije. Delavski svet je tako ugotovil, da je nujno potrebno, da so vse akcije usklajene in da v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih časovno enotno ter vsebinsko usklajeno potekajo.

K temu je delavski svet bil še informiran, da je že pripravljen delovni osnutek pravilnika o ugotavljanju in razporejanju čistega dohodka v tozidih in nekateri drugi akti kot pogoj za to, da bomo sprejeli akcijski program tudi v naslednjih fazah med letom lahko v rokih realizirali. Ena od nalog akcijskega programa je celovit pristop in konstruktivno reševanje nekaterih pritožb in ugovorov delavcev ter drugih problemov, ki pogojujejo slabo vzdušje v temeljnih organizacijah. Zlasti je še vedno veliko pritožb zoper analitsko oceno dela. Namesto da bi v vseh sredinah težili za čim hitrejšim uvajanjem dopolnjenega stimulativnega sistema nagrajevanja, pa se ponekod sproti pojavljajo številni zahtevki za ponovno ocenitev delovnega mesta in najrazličnejši pritiski na službo za sistem OD, ob tem pa mnoge strokovno neutemeljene in v bistvu

samovoljne ter nepravilne odločitve samoupravnih organov glede povišanja ocen posameznim delavcem.

Delavski svet je na tej seji imel na dnevnem redu tudi verifikacijo sprejema samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za investicijske naložbe v okviru interne banke Slovenskih železarn. Verifikacija pa ni bila izvršena, ker je bilo ugotovljeno, da sporazuma še niso sprejeli v desetih temeljnih organizacijah. Sklepe o sprejemu bi morali sprejeti delavski sveti tozdov do 27. marca. Gre za ponoven primer neresnega odnosa do tako pomembnega vprašanja, kot so sredstva za investicije, kar je še zlasti nerazumljivo, ko po drugi strani na najrazličnejše načine stokamo in ugotavljamo, da primanjkuje investicijskih sredstev in da z investicijami kasnimo, zaradi česar je bila železarni izrečena tudi kritika predsednika CK ZKS tov. Popita.

Na tej seji je delavski svet razpravljal tudi o drugih vprašanjih. Med drugim je sprejel posebne sklepe o vročanju združenih sredstev sklada skupne porabe pri Ljubljanski banki — Temeljni koroški banki Slovenj Gradec, za namene financiranja družbene stanovanjske gradnje.

Ko je ugotavljal, da iščejo mnogi naši delavci svoje samoupravne pravice na sodišču, je s tem v zvezi sprejel zahtevo, da moramo v treh mesecih ugotoviti z analizo, koliko delavcev in iz katerih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, in v katerih zadevah v preteklih dveh letih ni uveljavilo samoupravnih pravic v okviru tozda ali delovne organizacije, temveč prek sodišča; kje so temeljni vzroki, da problemov nismo rešili sami in po samoupravni poti.

Na predlog odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve je delavski svet sprejel ugotovitve, da imamo za kreditiranje individualne stanovanjske izgradnje v letošnjem letu na razpolago relativno malo sredstev, in sklenil zadolžiti strokovne službe, da preučijo možnost in podajo predlog, po katerem bi iz sredstev za družbeno stanovanjsko izgradnjo ali iz drugega možnega vira namenili dodatna denarna sredstva za kreditiranje.

Na pobudo delegatov in zahteve iz temeljnih organizacij je delavski svet tudi ugotavljal, da so v vseh tozidih in delovnih skupnostih na svojih delavskih svetih sprejeli sklep o premakljivem delovnem času, ki je sicer skladen s pravilnikom o delovnih razmerjih, je pa očitno nesmotrn in nefunkcionalen, zlasti pa neusklajen glede na delo delavcev v celotni delovni organizaciji, ki so v tehnološki in organizacijski verigi. Sprejel je sklep, naj poslovodni svet to vprašanje ponovno preuči in predlaga samoupravnim organom poenoten in organizacijsko usklajen predlog.

Na koncu je delavski svet sprejel še poročilo o delu kolektivnih izvršilnih organov in poročilo o lastnem delu, ki ga je pripravil sekretar skupnih organov upravljanja. Delavski svet je poročilo sicer sprejel, obenem pa sklenil, da je potrebno na osnovi poročila izdelati posebno analizo s konkretnimi ugotovitvami glede funkcioniranja delegatskega sistema na relaciji tozdi—delovna organizacija in ugotoviti posamezne pomanjkljivosti v zvezi z delom delavskega sveta in njegovih odborov, kar naj bi bilo osnova ukrepov za izboljšanje dela za v prihodnje.

de-ja

čega evidentiranja poslovnih dogodkov izdelati še premnoge zaključne obrazce, kazalce in podobno. Če pri vsem tem pride poleg pomanjkanja kadra še do zakasnelih zakonskih sprememb, kot je to primer tudi letos, smo za izdelavo periodičnih obračunov in zaključnega računa vedno v velikih težavah. Kljub vsemu pa smo danes s knjigovodsko evidenco že tako daleč, da bomo o teh rezultatih razpravljali tako, kot smo o zaključnem računu. Želim pa opozoriti, da bo pri kakršnemkoli sklepanju o poslovnosti na osnovi teh rezultatov potrebna velika previdnost, kajti tako kratka poslovna doba je lahko predvsem pri vrednostnih kazalcih marsikje varljiva.

Jože Jurak, TOZD jeklarna:

»V naši TOZD so razprave potekale skoraj enako kot v ostalih temeljnih organizacijah. Edina razlika je bila morda v tem, da smo razprave vodili po delnih zborih delovnih ljudi, kar je pri nas že ustaljena praksa. Taka oblika dela se je pokazala za eno najboljših oblik odločanja delavcev, ki delajo na štiriizmenskem delu. Ob sprejemanju zaključnega računa smo se v naši TOZD srečali predvsem s časovno stisko, saj smo vse materiale — gradivo za razprave — sprejeli nekoliko pozno. Kljub temu pa

Jože Jurak

MNENJA DELAVCEV:

Nenehno spremljati rezultate svojega dela

Tudi v naši delovni organizaciji združenega dela so delavci v vseh 21 TOZD in treh delovnih skupnostih razpravljali o zaključnem računu. Kako so bili o njegovi vsebini seznanjeni, kako so v tozidih in delovnih skupnostih potekale razprave in kako so si zastavili stalno akcijo »zaključni račun«, smo tokrat vprašali nekatere delavce. Takole so odgovorili:

Anton Rutar, DS za finance:

»Razpravo o uspešnosti poslovanja v naši delovni skupnosti smo si zastavili nekoliko drugače, kot je to v praksi v temeljnih organizacijah. Velik del naših delavcev, ki neposredno delajo na evidentiranju in knjigovodskem spremljanju poslovnih dogodkov, je tako iz prvih virov seznanjen z rezultatom poslovanja. Prav tako so jim številke, ki so jih dejansko tudi sami pisali, bolj razumljive. Treba je reči, da je to bolj tehnika, bistvo in smisel razprave, pa je dejansko drug in je v naši delovni skupnosti poznan že s samimi delovnimi nalogami.

Poleg razprav o kazalcih uspešnosti delovne skupnosti zajema

predvsem razpravo o zmanjšanju poslovnih stroškov, maksimalni izkoriščenosti delovnega časa, vključevanju novih finančno-računovodskih evidenc v računalniško obdelavo, strokovnem izpopolnjevanju kadrov in ne nazad-

Anton Rutar

nje o delitvi dohodka. O teh točkah je za nas osnovna naloga razprav vprašanje: ali smo TOZD posredovali razumljive in dovolj obširne podatke o njihovem poslovanju? Ker v analizi lastnega poslovanja, ki smo jo ob minulem zaključnem računu obdelali v vseh enakih fazah kot temeljne organizacije, je tudi ocena našega dela izražena ob razpravah zaključnih računov v TOZD, znak naše poslovnosti. Vse pripombe, zahteve, kritike iz teh razprav, naša služba evidentira in vključuje v program našega nadaljnega dela. Pri tem si želimo naš informacijski sistem s knjigovodskega področja tako dopolniti in izboljšati, da bo dojemljiv vsem delavcem; tudi v delovni skupnosti vse v razpravah dane pozitivne pripombe za izboljšanje poslovnosti in tudi delitve dohodka. Lahko rečem, da je t. i. »akcija« prav zaradi naših delovnih nalog vključena v naš vsakdan ter da je in bo naša primarna delovna obveznost.

Vsak kvartalni, predvsem pa letni zaključek, nas delavce v delovni skupnosti finance dodatno angažira, saj moramo poleg teko-

moram reči, da so bili materiali dovolj obširni in razumljivi, tako da je lahko iz njih vsak razbral dovolj realno sliko gospodarjenja v preteklem letu z vsemi napakami in vzroki, zakaj nismo mogli doseči še boljših delovnih uspehov in zakaj nismo realizirali plana.

Akcije zaključni račun si tudi v naši TOZD nismo delavci zamislili kot enkratne. Namreč, že ob pripravi gradiva smo ugotovili, da je le-ta potrebna vse leto. Sedaj lahko ugotovimo že med mesecem, kaj, kje in kako je potrebno ukrepati, da bomo pravočasno odpravili razna ozka grla v proizvodnji. Menim, da si bomo le tako zagotovili še bolj uspešno poslovanje skozi vse leto. Mislim, da tudi pri nas ni preprek, da ne bi bil delavec mesečno seznanjen z rezultati dela. Te naši delavci lahko čitajo na ekranu procesne-

ga računalnika. Tako so seznanjeni s proizvodnjo, izmečkoma in doseženo stimulacijo. Reči pa je treba, da mesečni finančni rezultati prihajajo do nas topilcev z veliko zamudo. Da je res tako, moram reči, da jih v tem letu še nismo dobili (v marcu). Upamo pa, da bo prvi periodični obračun pravočasno narejen. Le na osnovi tega bomo lahko usmerili naše nadaljnje gospodarjenje.»

Lesjak Herman, TOZD SGV:

»Z zakonom o združenem delu je določena pravica in obveznost delavcev, da nenehno spremljajo rezultate svojega dela in rezultate poslovanja temeljne organizacije, v kateri združujejo svoje delo. V TOZD strojno gradbeno vzdrževanje smo bili delavci seznanjeni o rezultatih gospodarjenja sprotno že ob periodičnih obračunih, in seveda tudi ob zaključnem računu. S poslovnimi rezultati dela smo bili precej seznanjeni že v decembru 1978, to se pravi že pred sprejetjem zaključnega računa. Kako je pri nas potekala razprava o zaključnem računu? Najprej je stekla na komisiji za gospodarjenje, ki je bila razširjena s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in seveda z upravnimi organi. Nato se je nadaljevala na zboru delavcev, kjer so bili vsi naši delavci dovolj obširno seznanjeni z rezultati dela v preteklem letu, in zaključni račun tudi sprejeli. Tega je potrdil tudi delavski svet tozda.

Vzporedno z razpravami o rezultatih poslovanja v preteklem letu je potekala tudi razprava o izhodiščih za ugotovitev dejanskega stanja na področju izpolnjevanja samoupravnih dolžnosti in delovnih obveznosti za izboljšanje delovne in tehnološke discipline. V temeljni organizaciji smo obravnavo tega vprašanja prenesli na samoupravne delovne skupine, kjer so delavci izoblikovali kar 21 dodatnih predlogov za izboljšanje stanja v naši TOZD. Obravnava zaključnega računa je namreč nakazala določene slabosti, ki so vplivale na dosežene rezultate dela. Zato bomo v akcijskem programu za uresničitev gospodarskega načrta za leto 1979 te predloge vključili in jih tudi načrtno izvrševali.

Stalna akcija »zaključni račun«, ki jo vodi sindikat, je v naši TOZD bila zastavljena na 9. skupni seji obeh izvršnih odborov

Herman Lesjak

sindikata TOZD SGV. V akcijo so razen sindikata vključene tudi ostale družbenopolitične organizacije, samoupravni organi, vodstveni delavci in tudi sleherni zaposleni delavec v tozdu. Da bomo rezultate gospodarjenja v temeljni organizaciji lahko sproti zasledovali, bodo morale strokovne službe bolj pospešeno in celovito ter pravočasno dostavljati podatke o poslovanju. Le tako bodo lahko poslovodni organi in ostale strukture v TOZD izvajale ustrezne potrebne ukrepe in skupno z vsemi zaposlenimi delavci uspešno gospodarile. Prav tako bo treba urediti družbeno-ekonomsko razmerja med delavci TOZD osnovne proizvodnje in delavci, zaposlenimi v TOZD storitvena dejavnost do take mere, da bomo delavci v TOZD SGV s svojim delom lahko odločali o ustvarjenem dohodku, ki ne bo rezultat neke dogovorjene participacije, kakor je to ugotovila delovna skupina CK ZKS pred nedavnim v naši železarni.»

Radivoje Radovič, TOZD vablarna:

»Ob razpravah o zaključnem računu za leto 1977 je bilo stališče družbenopolitičnih in samoupravnih organov, da se skladno z zakonom o združenem delu obravnavajo periodični rezultati doseganja sprejetih poslovnih nalog srednjeročnega in letnega gospodarskega načrta. V naši TOZD so podani pogoji, da vse strukture mesečno ocenjujejo doseganje količinskih planskih kazalcev vključno s tehnološko in stalno proizvodno problematiko. Tako smo v letu 1978 obravnavali na samoupravnih organih rezultate poslovanja za prvo polletje, in seveda za tričetrtletje. Poglobljena ocena doseganja rezultatov gospodarjenja za 9 mesecev je bila podlaga za pripravo na razpravo o zaključnem računu. Na nivoju naše TOZD je bila izdelana poglobljena analiza, katero smo obravnavali na družbenopolitičnih organizacijah in organih samoupravljanja vključno z delovnimi skupinami in delovnimi zbori.

Ali so naši delavci bili o zaključnem računu pravočasno in dovolj obširno seznanjeni? Ocenjujemo, da na podlagi razpoložljivih podatkov in zapisnikov družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov vključno z delovnimi skupinami, je lahko bil naš delavec o poslovanju dovolj poučen. Vprašanje pa se postavlja, kako vsak posameznik osebno objektivno sprejema razlagano gradivo. Mogoče pogostokrat obravnavamo »drobne« interese posameznikov ali skupin, da pa premalo poudarjamo in usmerjamo motiviranje večine za »večje« skupne interese (objekti družbenega standarda). Prav tako je z zakonom opredeljeno, da se rezultati doseganja planskih nalog na področju gospodarjenja morajo kontinuirano zasledovati, oceniti dobre in slabe dejavnike, ki vplivajo na še boljše rezultate dela. Zato je stalna akcija dobro zamišljena, saj bomo le tako sproti in pravočasno lahko ukrepali in odpravljali motnje v gospodarjenju.

Tudi podatke o trimesečju bomo imeli pravočasno nared, predvsem tiste o doseganju planskih nalog, o količini in kvaliteti ter

Radivoje Radovič

izmečku. Drugi del podatkov pa pričakujemo od strokovnih služb in upamo, da bodo tudi ti prišli pravočasno pred delavce. Kajti tudi o teh morajo razpravljati in biti z njimi v popolnosti seznanjeni.»

Mirko Kristan, DS za gospodarjenje:

»Tudi v naši delovni skupnosti smo se aktivno vključili v akcijo »zaključni račun«, ki jo je vodil oziroma jo vodi zveza slovenskih sindikatov. Dobro se namreč zavedamo, da bo bolj ali manj uspešno gospodarjenje v prihodnosti odvisno od rezultatov poslovnih odločitev, ki bodo temeljile na analizah gospodarjenja v preteklih obdobjih in ne nazadnje tudi od vsakega posameznika, ki bo lahko sproti spremljal učinek lastnega in skupnega dela. Na sestanku osnovne organizacije ZK smo se člani dogovorili, da se bomo aktivno vključili v razpravo. Smisel obravnave zaključnih in periodičnih obračunov smo videli predvsem v tem, da delavci sproti ugotavljamo dosežke, vidimo, koliko sredstev gre za enostavno vlaganje in kaj so

Mirko Kristan

prinesla; kako se to pozna v dohodku in kako le ta vpliva na osebni dohodek v kuverti.

Ko smo na seji izvršnega odbora sindikata naše delovne skupnosti razpravljali o zaključnem računu za leto 1978 in o analizi gospodarjenja za to leto, smo se največ ustavljali ob ugotovitvi, da investicijska izgradnja ne teče po načrtu in da imamo v železarni zaradi tega kar dvojno škodo. Prvič zaradi zmanjševanja vrednosti denarja, ki smo ga namenili za naložbe, in s tem pogojenih potreb po novih, dragih kratkoročnih kreditih, s katerimi bomo pokrili podražitve ob podaljšani gradnji, in drugič zaradi izpada planiranega dohodka. Menili smo, da mora poslovodni svet temu problemu posvetiti dosti več pozornosti kot doslej.

S stališči izvršnega odbora OO sindikata do obravnavane problematike smo nato šli v široko razpravo, ki smo jo zaključili na zboru delovnih ljudi. Takrat smo dobili odgovore tudi na vprašanja, na katera sami nismo znali odgovoriti. Zaključni račun delovne skupnosti smo soglasno potrdili, enako tudi sklepe zbora, da bomo naloge, ki so pred delovno skupnostjo, izvršili kvalitetno in do roka. V vseh delovnih sredinah pa si bomo prizadevali za povečanje dohodka. Zadalji smo si tudi nalogo, da akcija »zaključni račun« ne bo enkratna, ne kampanjska. Da bo res tako, smo odgovorni tako družbenopolitični kot vodilni delavci.

Rezultatov gospodarjenja v januarju in februarju letošnjega leta na našem delavskem svetu nismo obravnavali. Razlog je v tem, da v DS za finance teh podatkov v tem kratkem času po izdelavi zaključnega računa, objektivno gledano, res nismo mogli dati. Po informacijah, ki jih imam, bo kvartalni obračun gotov do sredine aprila. Ob koncu bi rad dodal še naslednje: v železarni se nad pomanjkanjem informacij (omejil se bom samo na podatke o gospodarjenju) ne moremo pritoževati. Imamo poročilo o skupni in blagovni proizvodnji ter fakturirani eksterni bruto realizaciji okrog 10. v mesecu za pretekli mesec, bilten železarne okrog 20. v mesecu za pretekli mesec in poročilo.

V Informativnem fužinarju, kjer poročamo o izpolnjevanju plana za pretekli mesec, ni dovolj, da delavcu povemo ali pokažemo nekaj števil in ga pustimo, da se iz njih znajde sam, kakor ve in zna. Razložiti mu je treba tudi ozadje kot zakonitost, in to razumljivo. Moram reči, da smo v naši delovni skupnosti temu posvetili veliko pozornost. Uspehi so že vidni.»

F. Rotar

MISLI

Svet politike je zmeraj dvajset let za svetom misli.

Chapman

Največji politični dejavnik na svetu je želodec. To je stroj, ki poganja vse.

Aragon

S seje odbora za kadre in splošne zadeve

Zadnjič v pretekli mandatni dobi se je odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu železarne sestel 26. marca 1979. Na tej seji je analiziral svoje delo v pretekli mandatni dobi in ugotovil, da je bil sicer delaven, da pa je še veliko področij, ki se jih ni dotaknil pri svojem delu. Tu gre zlasti za področje spremljanja in izvajanja politike osebnih dohodkov, za določena kulturna in telesnokulturna vprašanja in zadeve ter nekatera druga področja, določena s splošnimi akti. Ugotavljal je tudi, kar pa sicer velja za vse kolektivne izvršilne organe delavskega sveta, da bi, izhajajoč iz ugotovitev funkcioniranja v tej mandatni dobi, morali slej ko prej najti trdnjše vezi med delavskim svetom in njegovimi kolektivnimi izvršilnimi organi ter obratno. Na tej zadnji seji pa je odbor med pomembnejšimi vprašanji razpravljal in razpisal štipendije za šolsko leto 1979—1980. Imenoval je tudi nekatere strokovnjake posameznih področij, ki bodo poslej morali biti na posebni listi Gospodarske zbornice Slovenije, in ki bodo delovali kot člani izpitnih komisij pri ocenjevanju pripravnikov. Za člane komisij za elektrotehnično področje so bili imenovani: dipl. inž. Rus Franc, inž. Franc Marolt. Za področje kemije: dipl. inž. Jože Zlof in dipl. inž. Olga Lajoja in Pušnik Helena, kemijski tehnik. Za področje metalurgije so bili imenovani: dipl. inženirji Rade Radovič, Milovan Božikov, Janko Gnamuš, Anton Letonja, Stanko Kovačič in inž. Marjan Blažič. Za področje strojništva pa so bili imenovani dipl. inženirji: Marjan Senica, Jurij Pratneker, Ivan Globočnik, Dušan Pahor in Anton Stern.

Odbor je na tej seji obravnaval tudi druga vprašanja. Tako je podal soglasje k sklenitvi dogovora med železarno Ravne, delovna skupnostjo za kadrovske splošne zadeve, in društvom inženirjev in tehnikov o izvajanju nekaterih nalog s področja izobraževanja in pripravištva ter poklicnega usmerjanja. Nadalje je sprejel sklep, s katerim je od sedanjih 100 din povišal dodatno stimulacijo pri štipendijah za dijakke poklicnih šol metalurške smeri. Gre samo za deficitarne poklice, za učence, ki se neradi odločajo za izobraževanje v metalurški stroki. Stimulativni dodatek, ki se, kot že rečeno, obračunava na obstoječi dodatek k štipendiji 100 din, je določen: za poklic talilca 30 %, za ostale metalurške poklice pa 20 %. Glede na to, da je veliko pomanjkanje metalurških kvalificiranih kadrov in da se mladina nerada odloča za te poklice, je sklep o povišanju dodatne stimulacije, ki bi utegnile le privedi nekatere mlade ljudi med metalurge, več kot upravičen.

Odbor je na tej seji sprejel pobudo Solskega centra Ravne, in v imenu delovne organizacije podal soglasje, da lahko Solski center Ravne v jeseni 1979 odpre poklicno šolo ob delu za metalurško in kovinarsko smer.

Pobuda o ustanovitvi šole ob delu za osnovne proizvodne smeri je vsekakor pozitivna, in je bila tudi vzpodbudno sprejeta, vprašanje pa je, kakšen bo odziv delavcev. Glede na to, da je ogromno število nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev praktično v vseh temeljnih organizacijah, bi bilo realno pričakovati velik odziv, ki pa bo najbrž le takrat, če bodo vsi potencialni kandidati videli v izobraževanju neko perspektivo, ki mora biti v končni posledici tudi materialno in moralno stimulirana.

Na tej seji je odbor tudi ugotavljal, da je po zaključnem računu za leto 1978 v okviru sklada skupne porabe za dotacije društvom in organizacijam, s katerimi razpolaga ta organ, namenjenih 20 milijonov din, in to starih. Lansko leto jih je bilo samo 10. Vsota sicer res ni velika, vprašanje pa je, koliko so določene dotacije posameznim društvom in drugim prosilcem sploh upravičljive v času, ko vse bolj intenzivno vzpostavljamo odnose svobodne menjave dela na vseh možnih področjih. Posebno vprašanje je problem amaterske dejavnosti, ki brez družbene pomoči ne more eksistirati niti dosega določenega nivoja kvalitete. Pri tem pa se objektivno postavlja vprašanje meje, ob tem pa tudi drugih ugodnosti, zlasti odsotnosti z dela ipd. V dani situaciji ima ta odbor glede na pritiske za dotacije in glede na omejena sredstva težavno nalogo in deluje ter presoja na osnovi neke objektivne samoupravne presoje po nekkih običajnih kriterijih, s tem da pri višini dodeljene dotacije ni bistvenih odstopanj, ne glede na to, za katerega prosilca gre. Na zadnji seji je tako razdelil več dotacij, posebej pa se je soočil s prošnjami osmih letnikov osnovnih šol za zaključne izlete. Ker je potreben enak pristop in enakopraven odnos do vseh šol v občini, se je obrnil za mnenje na samoupravno interesno skupnost za vzgojo in izobraževanje. Odbor se tudi stalno srečuje z vlogami za pomoč nekaterih krajevnih skupnosti v regiji, ki navajajo, da veliko njihovih delavcev dela v železarni, da pa železarna, razen 0,5 % prispevka po samoupravnem sporazumu tem skupnostim ne pomaga. Zahtevki le-teh, kot na primer KS Črneče, KS Trbonje itd., pa se nanašajo na relativno visoke vsote, in je izključeno, da bi lahko iz omejenih sredstev za dotacije tu karkoli storili. Sicer pa je problem širše narave, gledano zlasti z vidika, da obstaja velika vsakodnevna migracija delavcev, ki se vozijo na delo med Črno, Velenjem in Radljami. Na medobčinskem nivoju bi bilo treba vsekakor ugotoviti, koliko prispevajo prebivalci posameznega kraja ali občine v drugi občini, in z ustreznimi samoupravnimi sporazumi in dogovori urediti, da bi vsaka občina, in krajevne skupnosti v njej resnično dobile od združenega dela ustrezno višino sredstev, ki so jih ustvarili njeni občani.

de-ja

MARKO MATKOVIČ — NOVI PROFESIONALNI PREDSEDNIK OK SZDL

Na prvi redni seji novo izvoljene občinske konference SZDL Ravne na Koroškem so delegati po predhodnih razpravah po KK SZDL za novega predsednika OK SZDL izvolili Marko Matkoviča, rojenega 23. 8. 1941 v Trbovljah, člana ZKS od decembra 1969.

Marko Matkovič je v Trbovljah končal osnovno in v Krškem srednjo tehnično šolo strojne smeri. Pred nedavnim je uspešno končal tudi usposabljanje v politični šoli tovariša Tita v Kumrovcu. Poleg vsakdanjega dela v rudniku Mežica v TOZD akumulatorska, kjer je vodja priprave dela, opravlja še vrsto pomembnih družbeno-političnih funkcij v občini in regiji, saj tovariš Matkovič opravlja tudi funkcijo predsednika statutarne komisije pri OK ZKS in predsednika zbora združenega dela pri skupščini občine.

F. Rotar

S seje odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve

Zadnje dni marca se je zadnjič sestel odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve pri delavskem svetu železarne Ravne. Na maratonski seji v nadaljevanjih je najprej obširno razpravljalo o problematiki samskih domov. Samski domovi so sedaj v okviru TOZD družbeni standard. Z urejanjem problemov v njih se samoupravni organi že dalj časa srečujejo. Po zaključnem računu za leto 1978 smo sicer izločili precejšnjo vsoto za manjše adaptacije in urejanje bivalnih razmer v domovih, vendar problemi niso toliko materialne kot druge narave. Zlasti je skorajda nerešljiv problem samoniklega nastajanja družin ali vseljevanja družin brez dovoljenja v samske domove, ki so sicer namenjeni samo samcem.

Odbor za družbeni standard je tako na zadnji seji sprejel pravilnik o pridobitvi in uporabi pravice bivanja v samskem domu, s čimer želimo doseči več reda. Določil je tudi nove cene za bivanje v samskem domu, in sicer v starem 400 din na ležišče, v novem pa 450 din. Upokojenecem železarne bi krili 50 % stanarine iz sredstev SSP in sredstev sklada skupne porabe železarne, subvencije pa bi prejemale samo tisti upokojeanci, ki imajo nizko pokojnino, kar je treba ugotoviti in glede subvencioniranja izdelati kriterije, in jih tudi uveljaviti. Povišanje cen v samskih domovih velja šele, ko bo cene potrdila občinska skupščina. Ob tem je odbor za družbeni standard zahteval, da podvzame TOZD družbeni standard vse potrebne in možne ukrepe za izselitev iz samskega doma vseh tistih stanovalcev, ki niso več zaposleni v železarni, v domu pa še vedno stanujejo. Pri reševanju teh problemov bodo morale pomagati tudi organizacije združenega dela, kjer ti delavci delajo.

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve je obenem ugotavljal, da še vedno premalo mislimo na gradnjo garsonjer za samske delavce, in apeliral na načrtovalce stanovanjske izgradnje, da bi pri nadaljnji gradnji

vključili v stanovanjski fond večje število garsonjer, s čimer bi mnogim samskim delavcem in delavkam zagotovili boljši standard. Da pa bi zagotovili več reda glede samovoljnega vseljevanja v samske domove in reda nasploh, je odbor ponovno zahteval, da delovna skupnost za kadrovske splošne zadeve in TOZD družbeni standard poišče ta možnost nastavitve čuvajev in formiranja čuvajske službe za samske domove.

Na tej seji je odbor odobril tudi povišanje cen za uporabo objektov parka telesne kulture in cen v DTK. Poleg tega je podal soglasje k ukrepom TOZD družbeni standard v zvezi z distribucijo malice: uvedbo žigosanja blokov, s katerimi najjavljamo malico za naslednji dan. Apeliral je tudi na vodstva tozdov in na vse delavce za večji red in disciplino pri odhajanju na malico. Ponovno je ugotovljeno, da mnogi delavci ne malicajo v tistih jedilnicah, kjer bi po razporedu morali, in da zaradi tega prihaja do vrst in čakanja ter preprirov ter nesporzumov.

Verjetno je za vse delavce, ki malicajo, zanimiva tudi novost in sprememba pri pripravi. Kuhanje malice se od meseca marca prestavi na popoldanski čas, tako da se prične z razdeljevanjem svežih obrokov v nočni izmeni, ne pa v jutranji, kot je bilo to do sedaj. Verjetno je takšno novost treba pozdraviti, zlasti če upoštevamo, da je delo v nočni izmeni le najtežje in moramo biti do delavcev, ki delajo ponoči, bolj pozorni.

Odbor za družbeni standard je razpravljal tudi o letovanju v letu 1979. Sprejel je informacijo, da bomo tudi letos lahko letovali v različnih krajih Jugoslavije v okviru turistične borze. Da bi bilo čimveč delavcem omogočeno letovanje, so na tej seji sklenili, da se enako kot v preteklem letu dovolj prenos dela sredstev sklada skupne porabe na TOZD družbeni standard, s čimer bi leta kreditiral interese. Ker se lahko zgodi, da bo prišlo v okviru zakupa postelj prek turistične borze do situacije, ko iz objek-

tivnih razlogov določenih kapacitet ne bomo mogli izkoristiti, torej do rizika, ki na področju turizma in gostinstva nujno nastopa, je odbor sklenil, da se dovoli pokritje rizika iz sredstev sklada skupne porabe, s tem seveda, da je treba narediti vse, kar je možno, da bi bil tak rizik čim manjši. Kolikor bi na primer naš delavec v zadnjem hipu odklonil letovanje, za kar se je sicer že odločil, je treba proste kapacitete ponuditi drugim povpraševalcem izven delovne organizacije. V dobi prebukiranja to najbrž ne bo pretežno.

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve je na tej seji sprejel tudi informacijo o virih in možnostih porabe sredstev za stanovanjsko izgradnjo v letu 1979. Sicer pa je predvsem ugotavljal, da smo po zaključnem računu za leto 1979 izločili 600 milijonov S din za kreditiranje stanovanjske izgradnje. Iz teh sredstev moramo v letošnjem letu poravnati obveznosti do pridobitnikov kredita v preteklem letu. Po pravilniku o stanovanjskih razmerjih se izplača pridobitniku kredita v prvem letu 60% vsote, v naslednjem letu pa še 40%. Poleg te obveznosti obstaja določeno število prosilcev, ki so bili na potrjeni prioritetni listi za dodelitev kredita že v lanskem letu. Lista je verificirana in še vedno velja ter prihaja v realizacijo, kar pomeni, da je treba tem delavcem sedaj izplačati 60% odobrenega kredita. Tako ostane nerazporejenih sredstev, ki jih je odbor razpisal za kreditiranje individualne gradnje, le 123 starih milijonov. Podana pa je bila sugestija, da bi to vsoto na neki način povečali. Ta zahteva je bila posredovana delavskemu svetu železarne, bila tudi sprejeta, možnosti uresničitve pa trenutno še niso znane.

Poleg razpisov za kreditiranje individualne gradnje, pri tem je treba povedati, da letos ne ločimo več individualne in individualne organizirane gradnje ali posebnega odkupa stanovanj, kar je skladno z veljavnimi samoupravnimi splošnimi akti, je odbor sprejel tudi sklep o razpisu za sofinanciranje nakupa stanovanj z drugimi organizacijami združenega dela. Vsi delavci so bili o tem obveščeni prek razpisa na oglasnih deskah. Povedati pa je treba, da lahko kandidira samo tisti interesent, ki ima pisмено soglasje, po katerem sofinancira druga organizacija združenega dela z najmanj 50% sredstev, poseben pogoj pa je, da je tak delavec na listi za dodelitev stanovanj na tistem mestu, glede na število točk, kjer bi najmanj v dveh letih pridobil stanovanje po redni prioritetni listi. Tako določilo je zapisano v samoupravnem sporazumu o stanovanjskih razmerjih. Določilo je sicer absurd, če izhajamo iz stališča, da ni samo naloga železarn reševati stanovanjske probleme občanov, dejstvo pa je, da smo tako absurdno določilo tudi zaradi egoizma posameznih pričakovalec stanovanja, delavcev samoupravljalcev, sprejeli, potrebno pa ga bo spremeniti, saj je družbeni interes več kot očit.

Razen navedenih pomembnih vprašanj se je odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve tudi na tej seji srečeval z naj-

različnejšimi vlogami, prošnjami in zahtevki ter jih po možnosti pozitivno rešil. Ugotavljal je, da gre za najrazličnejše zahteve posameznikov, organov in institucij, da bi mimo določil samoupravnih splošnih aktov obravnavali posamezne primere in jih reševali. Mnogi se sklicujejo tudi na to, da naši samoupravni akti niso najboljše. Morda res niso. Vendar so bili samoupravno sprejeti in so veljavni, dokler jih po samoupravni poti ne dopolnimo ali spremenimo.

Tako je odbor ugotavljal tudi rezultate akcije: kadrovska stanovanja. Na najrazličnejše sugestije sta odbor za družbeni standard in odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu izdelala predlog, ki je bil posredovan komisijam za kadre in splošne zadeve in prek njih na delavske svete tozdov. Po tem predlogu naj bi vse temeljne organizacije soglašale, da bi za potrebe stanovanj za kadre izločili 10% stanovanj iz letnega stanovanjskega fonda. Konkretno je bila predlogu predložena lista 14 kandidatov, ki jo je sestavila kadrovska služba. O tej listi naj bi se v tozdih izjasnili in morda dodali svoje kandidate. Odbor je na osnovi poročila centra za razvoj samoupravljanja in informiranje o rezultatih te akcije v tozdih ugotovil, da je bil predlog nedorečen, in da se zaradi tega večina temeljnih organizacij ni izjavila zanj. Ugotovil je, da po eni strani niti ni jasno, kaj pomeni 10% stanovanjske kvote, ki naj bi jo v tekočem letu izločili za kadrovske namene, predvsem pa je nejasen termin »kadrovska potreba«. Odbor je v tej situaciji zadolžil delovno skupnost za kadrovske splošne zadeve in njene strokovne službe, da to vprašanje ponovno preučijo in izdelajo ponoven predlog za samoupravne organe, ki mora biti skladen z določili samoupravnih splošnih aktov. Predvsem je treba definirati pojem kadrovska potreba, da bi imeli samoupravni organi osnovo za presojo in odločanje in točneje opredeliti druga vprašanja. Na koncu pa lahko ugotovimo, da gre za neko forsirano akcijo in da je dejansko postopek tak: v letnem planu je treba določiti stanovanja za kadrovske potrebe, kar se verificira na nivoju delovne organizacije, s tem da je podano soglasje vseh tozdov in delovnih skupnosti. Praktični vidik, in edini pravi, zadeve je ta, da moramo vnaprej vedeti, katerega strokovnjaka res nujno potrebujemo, ker ga ne moremo dobiti v običajnih pogojih, pa mu moramo zagotoviti stanovanje. Gre torej za to, da bi kadrovska stanovanja lahko dodelili le v zelo izjemnih pogojih, vsi ostali delavci pa pridobijo stanovanje le na osnovi prioritete liste. Kaže, da se mnogi delavci v železarni s tem enostavno nočejo sprijazniti. S človeškega vidika gledano je taka tendenca popolnoma razumljiva, če pri tem odmislimo, da z vsakim izjemnim reševanjem posameznika dejansko prizadenemo tistega delavca, ki bi stanovanje moral dobiti po normalni prioritetni listi.

In končno je odbor na tej seji analiziral tudi svoje delo v pretekli mandatni dobi. Ugotovil je, da je bil sicer zelo aktiven, ena-

ko kot komisije pri urejanju stanovanjskih zadev v tozdih, da pa se je zlasti v lanskem letu srečeval z mnogimi težavami. Posebno težaven je bil prehod s starega sistema po starem samoupravnem sporazumu o stanovanjskih razmerjih na novi sistem, ki je trajal skoraj pol leta. Odbor je na koncu tudi ugotavljal, da bi v

železarni končno morali vzpostaviti in urediti odnose glede sredstev, ki jih združujemo za stanovanjsko izgradnjo, doreči postopke in končno zagotoviti delo službi za stanovanjske zadeve, ki bi bila sposobna pripravljati strokovne predloge in dosledno izvajati sklepe samoupravnih organov.

de-ja

NOVA TOVARNA PNEVMATIČNEGA ORODJA

Dogovarjanja o sodelovanju med železarno Ravne in švedsko firmo Atlas Copco so trajala zelo dolgo. Končno je bila 27. marca 1979 na Bledu podpisana pogodba o gradnji tovarne pnevmatičnega orodja na Ravnah. Podpisali so jo predstavniki slovenskih železarn, beograjskega Univerzala in Atlas Copco.

Za našo železarno bo pomenila ta tovarna osvojitve najnovejših tehničnih in tehnoloških dosežkov svetovno znane firme. Hkrati bo nov prispevek k razvoju jugoslovanskega gospodarstva, odprte pa bodo tudi nove možnosti za nastop na svetovnem trgu, posebno v deželah v razvoju.

Tovarna bo zgrajena po načelu združevanja sredstev partnerjev iz Slovenije in Srbije (zglede med-

republiškega sodelovanja) ter ob udeležbi tujega partnerja. Pri tem navadni kupnoprodajni odnosi izginjajo, nadomešča pa jih združevanje interesov tako v proizvodnji kot v prodaji.

Nova tovarna naj bi zaposlovala okrog 230 delavcev, od tega 190 pri obdelavi materiala, to je pnevmatičnega orodja do 30 kg in goseničarjev za mehanizirano vrtnje za potrebe rudarstva in gradbeništva.

Ko bodo zbrana vsa potrebna republiška in zvezna soglasja ter preskrbljeni komercialni in bančni krediti, bomo lahko začeli z izgradnjo. Upamo lahko, da bo to razmeroma hitro in bi morda do konca leta 1979 že zgradili vsaj stavbo. Odprli pa naj bi novo tovarno za dan republike 1980.

Kakšen je naš sistem nagrajevanja

O sistemu nagrajevanja v železarni smo v našem glasilu že veliko prebrali, poleg tega pa se s problematiko OD srečujemo na naših zborih, delovnih skupinah, različnih sestankih, da o privatnih razgovorih ne govorimo. Do obstoječega sistema delitve OD imamo običajno veliko kritičnih pripomb, prav tako tudi na delo službe za sistem OD.

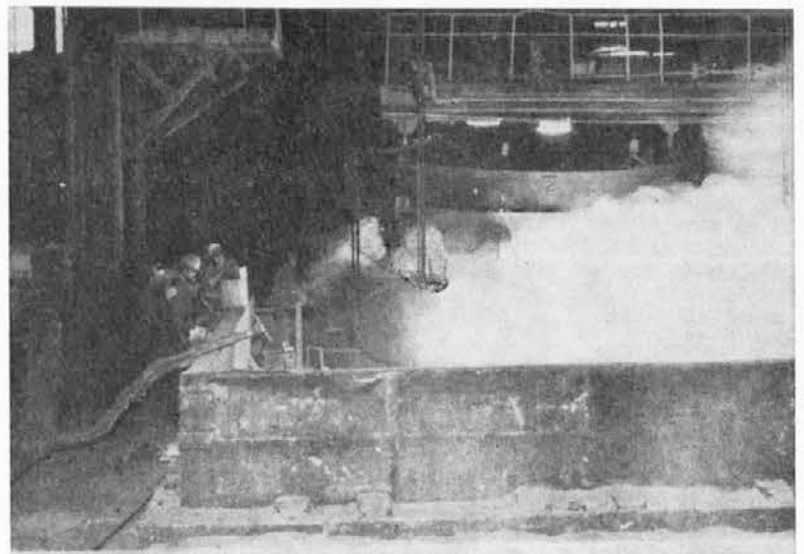
Jezili smo se in javno izkazovali svoje nezadovoljstvo ob zaključku leta in pričakovanju »dobička« ob poračunih, ob predlogem čakanja na odločbe o osnovah in merilih OD, ob nesprejemanju odgovorov na vprašanja, ki smo jih zastavljali na delovnih skupinah in še bi lahko naštevali.

Prav je, da kritiziramo in opozarjamo na nepravilnosti, saj je

področje OD izredno pomembno za slehernega posameznika, ker je z njim vsakemu delavcu v celoti ali vsaj pretežno določena raven sredstev za OD in s tem življenjski standard njega in njegove družine, poleg tega pa OD hkrati izkazuje tudi delavčev prispevek k delovnemu procesu in je zato tudi podlaga njegovega družbenega položaja.

Če pa že kritiziramo, moramo izbrati pravilne poti za izražanje nezadovoljstva, poleg tega pa moramo predlagati tudi boljše rešitve, kajti le na tak način bomo dobili sistem delitve OD, ki bo resnično odraz želja večine delavcev, in za katerega bomo lahko rekli, da smo ga sami ustvarili.

Zavedati pa se moramo, da je področje delitve OD tako deli-

Tu, kjer nastaja naš kruh, je startala štafeta mladosti

katno in zahtevno, da ga tudi tim najboljših strokovnjakov ne bo uredil tako, da bodo vsi zadovoljni, kajti idealnega sistema delitve OD ni možno ustvariti, lahko se mu le približamo.

Da imamo nedodelan sistem delitve OD ter da ta ni niti v skladu z zakonom o združenem delu, sta ugotovili že problemski konferenci ZK železarn, prav tako pa tudi posebna delovna skupina CK ZKS. Ugotovljeno je bilo, da je poglobljena pomanjkljivost obstoječega sistema v tem, da so OD delavcev neodvisni od doseženega rezultata dela v TOZD oz. delovni skupnosti ter od individualnega prispevka posameznikov, skratka da ni bilo dosledno uveljavljeno načelo delitve po delu in rezultatih dela.

Oglejmo si 129. člen ZZZD in poskušajmo ugotoviti, ali ga kršimo in ali so navedene ugotovitve utemeljene.

»Z osnovami in merili za delitev sredstev za OD zagotavljajo delavci v temeljni organizaciji, da se njihovi OD ugotavljajo na podlagi prispevka k delu in odvisno od rezultatov dela in poslovanja, ki jih doseže temeljna organizacija.

Prispevek delavca k delu je odvisen od količine in kakovosti dela, upoštevanje zlasti obseg in zahtevnost dela, kakovost doseženih rezultatov dela, uspešnost pri uporabi delovnih sredstev, pri delu dosežene prihranke, izrabo delovnega časa, odgovornost pri delu in pogoje, v katerih delavec dela.

Prispevek delavca k delu je odvisen tudi od povečanja dohodka temeljne organizacije, ustvarjenega zlasti z upravljanjem in gospodarjenjem s sredstvi družbene reprodukcije v temeljni organizaciji in v različnih oblikah združevanja teh sredstev kot s svojim in družbenim minulim delom ter z odločanjem o poslovanju temeljne organizacije...»

Ni nam treba biti kdove kakšen strokovnjak, da ugotovimo, da v dosedanjem sistemu urejanja delitve OD nismo uveljavili mnogih pomembnih stvari, ki pa so povzročale nezadovoljstvo med delavci.

Do 11. decembra 1978 bi v praksi že morali neposredno uporabljati določbe ZZZD, ki urejajo ugotavljanje celotnega prihodka, razporejanje dohodka in čistega dohodka ter delitve sredstev za OD in skupno porabo delavcev, kar pa nam na žalost še do danes ni uspelo.

Prav tako še nismo realizirali nalog, ki smo si jih zastavili na problemski konferenci komunistov železarn v juliju 1978. Med sklepi so bili tudi roki za izdelavo in sprejem usklajenih analitičnih ocen za dela in naloge, ki so nove ali so se spremenile, prav tako so bili določeni roki za izdelavo in sprejem pravilnika o učinkovitosti dela za delavce, ki delajo na delih, ki se ne dajo normirati.

Res je, da je za vsako delo potreben čas, še posebej, če želimo to delo kvalitetno opraviti, vendar nas ne bi smelo biti strah priti tudi z ne najboljšimi predlogi pred delavce, kajti njihova pravica in dolžnost je, da sodelujejo pri ustvarjanju tako pomembnih aktov.

Ker se v železarni družbeno-ekonomski odnosi in z njimi po-

vezan samoupravni splošni položaj delavcev prepočasno uveljavljajo v praksi, so sprejeli delavski svet železarn in delavski sveti TOZD in DS 2. 3. 1979 akcijski program ukrepov, ki bi uredili odnose tudi na področju delitve OD. Oglejmo si jih bolj podrobno!

Delitev OD

Da bi bili odvisni osebni dohodki od doseženega rezultata v tozdu in od individualnega prispevka delavca, je treba:

1. spremeniti in dopolniti samoupravne splošne akte z določili o ugotavljanju in vrednotenju delovnega prispevka v odvisnosti od rezultatov temeljne organizacije;

2. izdelati in sprejeti samoupravne splošne akte za ugotavljanje in vrednotenje delovne učinkovitosti delavcev (delovne norme, druga merila za ugotavljanje in vrednotenje delovne učinkovitosti);

3. izdelati in sprejeti samoupravni splošni akt o razvidu del oziroma nalog, ki je tudi podlaga za konkretno vrednotenje delovnega prispevka delavca;

4. izdelati je treba predlog prečiščenega besedila samoupravnih splošnih aktov (samoupravnega sporazuma in pravilnikov toz in delovnih skupnosti), pri čemer je treba upoštevati stališča sindikatov zlasti glede urejanja delitve osebnih dohodkov na področju ugotavljanja in vrednotenja delovnega prispevka delavca za njegovo ustvarjalnost pri delu in minulo delo, kot tudi glede določanja pogojev, osnov in meril za nekatera izplačila, ki bremenijo osebne dohodke, ki se delavcem izplačujejo za zadovoljevanje nekaterih njihovih potreb iz sklada skupne porabe oziroma kot osebni prejemki iz materialnih stroškov.

Razporejanje čistega dohodka

Samoupravne splošne akte, ki urejajo področje razporejanja čistega dohodka, je treba spremeniti in dopolniti, zlasti z vključitvijo osnov in meril za ugotavljanje dela dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti na trgu.

Reševanje pritožb delavcev, njihovih iniciativ in predlogov

Da bi odpravili nerazpoloženje delavcev, je treba bolj učinkovito in pravočasno ugotoviti in reševati njihove pritožbe, dane iniciative in predloge (osebni dohodki, kadrovska vprašanja in drugo). Takoj je treba v slehernem tozdu in delovni skupnosti analizirati morebitne nerešene primere in predlagati ustrezne rešitve, in sicer **najpozneje do 20. 3. 1978**. Za to so neposredno zadolženi poslovodni delavci temeljnih organizacij. Pristojne strokovne službe morajo nuditi vso ustrezno strokovno pomoč.

Poglejmo, ali smo se že lotili reševanja zadanih nalog.

Naloga s področja delitve OD

Naloga št. 1

V predhodno razpravo je bil s Poročevalcem št. 8/79 poslan osnutek samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale prejemke. Poleg tega je bil poslan še osnutek sprememb in do-

polnitev pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale osebne prejemke delavcev.

Naloga št. 2

Na osnovi predhodnih razprav na zborih delovnih ljudi in delovnih skupinah o osnutku predloga o delovnih normah so bile v Poročevalcu št. 5/79 objavljene spremembe in dopolnitve predloga.

S Poročevalcem št. 7/79 je v predhodno razpravo posredovan osnutek pravilnika o ugotavljanju delovne učinkovitosti delavcev, katerih delovne rezultate merimo posredno ali jih ocenjujemo po izvajanju programov dela.

Naloga št. 3

V predhodno razpravo je bil s Poročevalcem št. 6/79 poslan delovni osnutek predloga pravilnika o razvidu del in nalog.

Naloga št. 4

Ker je rok za dano nalogo 30. 5. 1979, bomo lahko o njeni realizaciji spregovorili šele v kasnejših številkah Informativnega fužinarja.

Naloga s področja razporejanja čistega dohodka (ČD)

Za pripravo samoupravnih splošnih aktov s področja ČD je sicer določen rok 30. 5. 1979, vendar bo verjetno potrebno omejenjene akte pripraviti sočasno z akti v nalogah št. 1 do št. 3, ker so namreč samoupravni splošni akti o čistem dohodku osnova za vse akte s področja OD.

ZZZD namreč pravi, da morajo delavci v temeljni organizaciji razporediti del čistega dohodka za osebne dohodke in za skupno porabo v sorazmerju s tem, koliko so prispevali k ustvarjanju dohodka temeljne organizacije s svojim živim delom ter z upravljanjem družbenih sredstev in gospodarjenjem z njimi.

Reševanje pritožb delavcev

Služba za sistem OD je v zadnem roku dostavila odgovor na pritožbe delavcev vsem individualnim poslovodnim organom. Pripomniti pa moramo, da v ne-

katerih TOZD niso zadovoljni z odgovori, in želijo ponovitev akcije usklajevanja. Kot vemo, smo to v letu 1978 praktično prekinili, ker je bila nestrokovna in je imela za cilj splošno povišanje analitičnih ocen dela (AOD) nekaterim skupinam del in nalog (ali bolj konkretno: nekaterim delavcem).

O ponovitvi akcije usklajevanja bo potreben enoten, učinkovit in pošten dogovor, da se ne bi ponovila situacija iz prejšnjega leta, ko je služba za sistem OD z delegacijo več kot leto dni delala brez končnega rezultata.

Zavedati pa se moramo, da vsako neutemeljeno in nestrokovno spreminjanje AOD povzroča veliko nezadovoljstva in večjo škodo kot korist, zato je potrebno o tem problemu temeljito razmisliti in presekati vse negativne težnje.

Kot vidimo, smo se akcijskega programa ukrepov, ki bi uredili odnose tudi na področju delitve OD, lotili precej resno. Da pa bo akcija izvedena v zadanih rokih, tako kot želimo, je potrebna pomoč slehernega člana kolektiva, zato naj vsakdo prispeva k realizaciji, kolikor je pač v njegovi moči. Zavedati pa se moramo, da tudi z uresničitvijo danih nalog ne bomo odpravili vseh pomanjkljivosti na področju sistema o nagrajevanju, kajti, kot smo že omenili, idealnega sistema ni možno izdelati. Koliko se mu bomo približali, pa nam bosta pokazala čas in zadovoljstvo oziroma nezadovoljstvo delavcev.

Ne smemo pa se ukvarjati samo s problemi delitve dohodka, temveč tudi s problemi ustvarjanja le-tega. Od višine dohodka je namreč odvisna tudi višina naših OD, zato mora biti dohodek poglavitni motiv našega gospodarjenja. Poskušajmo ga s produktivnejšim delom in ekonomsko učinkovitejšim gospodarjenjem povečati in obenem bomo imeli tudi boljše OD, celovitejše in bolj kakovostno zadovoljevanje skupnih potreb ter končno tudi trden in zanesljiv razvoj naše delovne organizacije.

Aleksander Jug

Medsebojne menjave v slovenskih železarnah

Obljuba dela dolg — pravijo. Ko sem v januarju pisal o proizvodnih rezultatih v preteklem letu, sem obljubil, da bom kasneje napisal nekaj tudi o medsebojnih dobavah, kako so potekale v preteklem letu. Zadevo sem si predstavljal daleč bolj enostavno, kot v resnici je. Verjetno je bila moja predstava podobna vaši. Zainteresirani se med seboj dogovorijo, koliko posamezna delovna organizacija potrebuje letno od druge, kar potrdi in vnesejo v letni načrt. Dogovorijo se za specifikacijo proizvodov, za dinamično dobav, cene in vse, kar je še potrebno, potem pa tečejo dobave kot dogovorjeno, saj so medsebojne dobave — prednostne dobave. V samoupravnem sporazumu namreč o temeljnih srednje-

ročnega plana razvoja SZ nekaj podobnega piše. V 17. členu dobesedno stoji:

»Notranji blagovni promet v SZ poteka na podlagi letnih gospodarskih načrtov. Na tej osnovi se sklepajo pogodbe o medsebojnih dobavah po pogojih, ki jih določata samoupravni sporazum in posebni pravilnik.« Tako se glasi prvi odstavek 17. člena.

Po prvem odstavku se zatakne, ker nekaj manjka. Ne v členu, temveč nasploh manjka »posebni pravilnik«, ki ga člen odreja.

V drugem odstavku nadalje piše: »DO dobavitelj ne more blago, katero je potrebno drugi DO SZ, prodati tretjemu, če se porabnik sporazuma temu ni odpovedal.« Da se prodajne službe tega določila ne drže, ni treba

posebej naglašati, ker se nihče nad tem tudi ne pritožuje ali vsaj ne posebej glasno.

Vsaka medalja ima dve plati in vsaka palica dva konca. Celotnega člena ne bom niti navedel, za nas je poseben zanimiv še zadnji odstavek, ki se začneja: »DO mora prvo zahtevati ponudbo od DO SZ. DO naročnik je dolžan prvenstveno v DO SZ kupovati blago itd.« Nabavne službe v delovnih organizacijah, ki naj bi bile naročnik, pa v interesu boljšega poslovnega uspeha svoje DO kupijo potrebni izdelek, za svoj vložek, ki ga je prodajna služba predvidenega dobavitelja načrtovala v planu in predvidela za dobavo v tekočem letu — drugje. Včasih, če tako bolje kaže, tudi iz uvoza, da ne bomo rekli — običajno. Včasih, kar pa ni čisto opravljanje poleg pokrivanja lastnih potreb, še malo za preprodajo. Tako se te zadeve prepletajo, napisal sem pa zato, da boste lažje razumeli podatke o medsebojnih dobavah v preteklem letu.

Medsebojne dobave delimo zopet naprej v dvojce. Medsebojno oskrbovanje železarn s tipično metalurškimi proizvodi, kot so: valji, kokile, livne plošče, posode za žlindro in podobno, ter z delom, ki služi kot vložek za nadaljnjo predelavo ali obdelavo.

Načrt medsebojnih dobav med železarnami za leto 1978 je predvideval dobave:

23.000 ton gredic, 800 ton paličnega jekla, 250 ton žice, 200 ton odkovkov, 4300 ton odlitkov, 12.500 ton kokil in 400 ton valjev, kar je skupaj 41.450 ton izdelkov. V planu je bilo tudi predvideno, da bodo znašale dobave železarn predelovalcem žice: 23.867 ton valjane žice, 10.850 ton vlečene žice, 8505 ton paličnega jekla in 300 ton odlitkov, kar je skupaj 43.522 ton. Medsebojne dobave so bile planirane v okviru sozda SZ v višini 84.972 ton ali okoli 10% celotne letne načrtovane blagovne proizvodnje.

Železarne so medsebojno dobavile:

14.845 ton gredic, 1632 ton paličnega jekla, 207 ton vlečene žice, 65 ton pločevine, 99 ton odkovkov, 17 ton vlečenega jekla, 2775 ton odlitkov, 11.140 ton kokil in 268 ton valjev ali 31.048 ton, kar je 63% letnega načrta.

Železarne so dobavile predelovalcem žice: 8917 ton valjane žice, 5096 ton vlečene žice, 5996 ton paličnega jekla, dve toni debele pločevine, 893 ton vlečenega jekla, 197 ton kovanega jekla in 29 ton izdelkov hladne predelave ali skupno 21.130 ton, kar je 49% letnega načrta.

Železarni Ravne in Store nista naročila na Jesenicah valjane žice, Ravne so naročile 93 ton pločevine.

V Tovarni verig Lesce so načrtovali, da bodo potrebovali iz Jesenic 8000 ton valjane žice. naročili so je 5792 ton, dobili pa 4743 ton. Vlečeno jeklo za dobavo iz Jesenic ni bilo načrtovano, specificirali so 967 ton, dobili pa 393 ton. Nabavo vlečene žice so načrtovali v višini 4000 ton, specificirali so 932 ton, dobili pa 852 ton. V Verigi so si v zadnjih letih omislili lastne zmogljivosti za vlečenje žice, kot pripravo vložka — predvsem za lastne potrebe.

Plamen Kropa — načrtovali so letno dobavo 6400 ton valjane žice iz Železarne Jesenice. Specificirali so dali za 5128 ton, dobili so 4153 ton. Vlečene žice so načrtovali le 100 ton, specificirali 43 ton in toliko tudi dobili.

Zična Celje — z Jesenic so načrtovali 300 ton valjane žice, specificirali so 20 ton in 21 dobili — vse v decembru.

Potrebo po vlečeni žici so načrtovali 5700 ton valjane žice, sperali so za 3690 ton naročil in dobili 3484 ton.

Iz Železarne Ravne so predelovalce dobro oskrbovali. Veriga je dobila 3919 ton vlečenega jekla pri letnem načrtu 3000 ton. Zična je od načrtovanih 80 ton nerjavne žice naročila 22 ton in dobila še večjo količino, kot so jo specificirali. Dobava gredic iz Železarne Ravne za Železarno Store ni potekala brez pretresov in urgenc. V Železarni Store so načrtovali, da bodo dobili 20.000 ton, naročili so 18.417 ton in dobili 14.759 ton. Kadar je bilo najbolj kritično, so običajno našli izhod in so iz Železarne Ravne dobavili najnujnejše količine za izvedbo načrtovanega programa valjanja. Na drugi strani je tudi res, da so v Železarni Store izvršili letni plan blagovne proizvodnje 102%, v Železarni Ravne pa 97%, pri čemer so izvaljali na Ravnah 3% valjanega jekla več, kot je predvideval letni načrt, v Storah pa 10% več. Železarna Jesenice naj bi dobila iz Stor 1500 ton valjanih izdelkov. Naročili so specificirali 498 ton in dobili 620 ton.

V Železarni Ravne so načrtovali, da bodo dobili iz Stor 1530 ton valjanega paličastega jekla, naročili so manj in dobili naročeno količino v teži 1012 ton tudi dobavljeno.

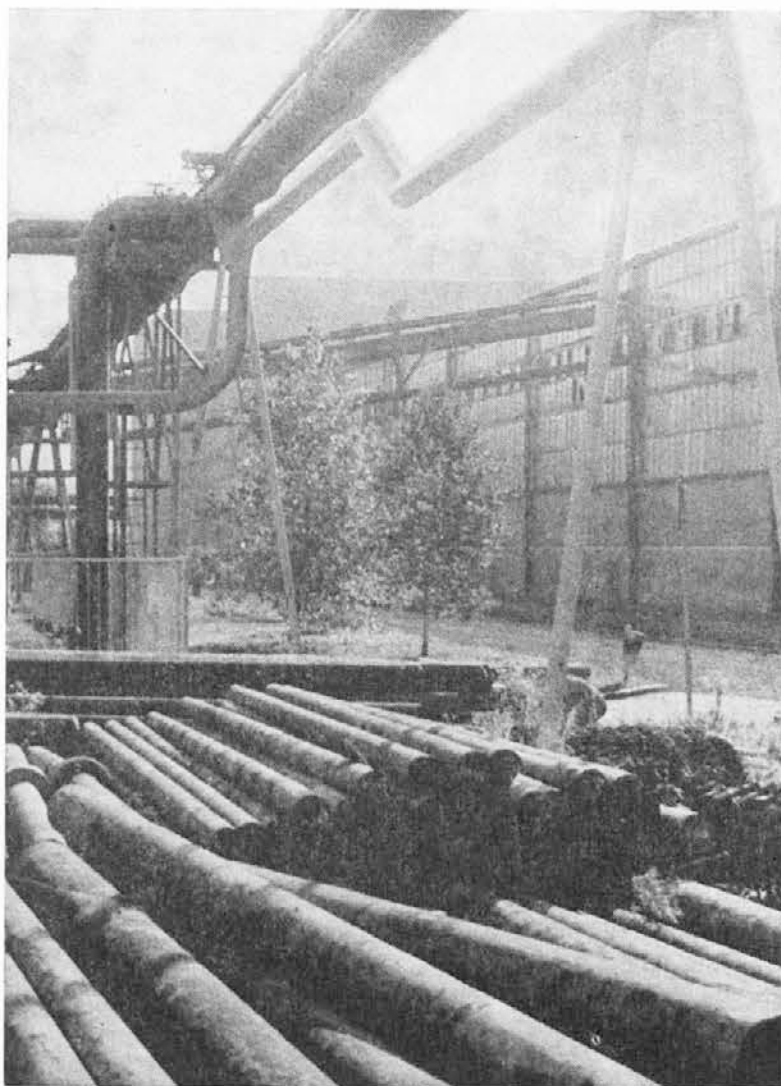
Iz Verige so načrtovali, da jim bo Železarna Store dobavila 1500 ton valjanega jekla, naročili so 845 ton in 859 ton dobili.

V Plamenu niso načrtovali dobav iz Stor, naročili so 250 ton in 261 ton dobili. V Zični Celje — so vnesli v načrt letno potrebo 3000 ton valjanega jekla od sosedov iz Stor, naročili so dali za 950 ton in dobili 957 ton.

Če navedeni podatki niso čisto v redu, se pogovorite kar med seboj, dobili smo jih iz delovnih organizacij.

Tovil Ljubljana se oskrbuje samo iz Železarne Jesenice. Pred leti so dobili za pokrivanje svojih potreb že več vložka. Njihov proizvodni program se med predelovalci najmočneje naslanja na porabo plemenitih jekel. Politika razvoja Slovenskih železarn je naravnana na večjo porabo plemenitih jekel v lastni hiši in seveda v slovenski kovinski predelovalni in strojni industriji. V letnem načrtu je bila predvidena količina 950 ton, specificirali so 842 ton in dobili 717 ton. V Tovilu pravijo, da bi radi dobili iz Jesenic vsaj toliko izdelkov, kot so jih nekoč v boljših časih dobivali, če ne še več.

Za letošnje 1979. leto je predvideno z gospodarskim načrtom, da bodo znašale medsebojne dobave železarn 46.030 ton. Železarn naj bi dobavile predelovalcem žice 27.930 ton. V letu 1978 so znašale te dobave 21.130 ton od 43.522 ton, kolikor je bilo predvideno z načrtom. Letošnji načrt je torej 15.592 ton nižji od načrta za

Ob valjarni

leto 1978, vendar 6800 ton večji, kot so znašale dobave v lanskem letu. Končen dogovor o medsebojnih dobavah sedaj v marcu še vedno ni potrjen. Potrdile naj bi ga komercialne službe v železarnah.

Medsebojno oskrbovanje je tudi eden izmed skupnih ciljev združevanja v sestavljeno organizacijo Slovenske železarne, kot navaja samoupravni sporazum o združitvi in kot pravijo sprejeta načela o medsebojnih družbeno ekonomskih razmerjih, ki so v tem samoupravnem sporazumu obsežna.

Naj mi ne zamerijo tovarišice in tovariši, ki so tudi v skupnih službah na vseh ravneh odgovorni, da izpolnjujemo določila, katera smo s sprejetimi samoupravnimi sporazumi potrjevali

z izjavljanjem v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih v sozd Slovenske železarne vsi zaposleni delavci. Samoupravni sporazumi imajo trajno vrednost v obdobju, za katero jih sprejemo, in če pozabljamo na njihova določila, jih je treba večkrat čitati za obnavljanje spomina. Verjemite mi, če bomo vsi to delali in tudi izvajali določila in naloge, ki jih samoupravni sporazumi obsegajo, bodo tudi medsebojne dobave tekale daleč bolje.

No, za konec pa še to. Konjunkturna se za proizvode železarn na svetovnem trgu popravljajo in cene že rastejo. Interes za domačo proizvodnjo jeklarskih izdelkov se bo izdatno dvigal in z njim tudi pritisk za naročila.

Milan Marolt, dipl. ing.

Po 9. skupščini ZITS

15. marca je bila v Ljubljani 9. redna skupščina Zveze inženirjev in tehnikov Slovenije (ZITS). Nemara bo prav, da se naši člani seznanijo z delovanjem zveze, posebej še sedaj, ko v našem DIT še vedno širimo oblike delovanja in so nam izkušnje drugih zelo dragocene.

Zveza inženirjev in tehnikov Slovenije vključuje v svoje vrste sedemnajst strokovnih zvez na republiškem nivoju, poleg tega pa tudi vsa medobčinska in občinska

društva inženirjev in tehnikov. Iz tega načina organiziranja sledi temeljna naloga zveze: koordinacija med člani zveze in razvijanje aktivnosti, ki so splošno tehnične narave in izven področja ožjih strokovnih zvez. Najbolj pomembne dejavnosti zveze so: založniška dejavnost, standardizacija, terminologija itd. Največji dosežek založniške dejavnosti ZITS v zadnjem obdobju je Splošni tehniški slovar, 1. del, 2. izdaja. Pri njegovem nastajanju, ki je tudi

Pričakovanje

izjemnega kulturnega pomena za slovenski narod, je poleg ZITS sodelovala tudi tehniška komisija terminološke komisije SAZU. Drugi del je v pripravi in bo izšel v začetku naslednjega leta.

Osrednje glasilo ZITS je Nova proizvodnja, strokovne zveze pa izdajajo še svoje strokovne revije (12 revij), od katerih je najbolj razširjen Elektrotehniški vestnik, ki izhaja v slovenski in srbohrvatski izdaji.

ZITS deluje v zvezi s standardizacijo v dveh smereh. Skupaj s tehnično komisijo terminološke komisije pri SAZU je dolžna skrbeti za prevajanje standardov v slovenščino, prav tako pa je pooblaščenca za distribucijo standardov na področju SRS.

V razpravi na skupščini smo lahko slišali nekaj misli, ki jih je vredno ponoviti, ker bodo gotovo vplivale na vsebino dela ZITS v bodoče. Še vedno je nedorečena vloga ZITS kot delčka frontno organizirane SZDL; premalo je še prisotna zavest, da predstavljajo društva inženirjev in tehnikov ogromen intelektualni potencial, ki pa je v organizirani obliki premalo slišen v naši družbi. Stanovski način organiziranja predstavlja nenehno nevarnost zapiranja društva v svoje vrste, v okviru tega pa tehnokratskemu reševanju problematike. Zato morajo zavestne sile skrbeti, da razvoj ne bo tak. Rešitev so nemara našli v Celju v metodi dela, ki je bila na skupščini imenovana »celjska iniciativa«. Gre za sklepanje samoupravnih sporazumov med DIT in izvršnim svetom skupščine občine ter SIS (zlasti raziskovalno, varstvo zraka, komunalno itd.), v katerih se DIT postavlja kot načrtovalec reševanja določene problematike. V Celju je kot konkreten primer navedeno urejevanje vodnih tokov, obstaja pa še celo vrsta podobnih primerov, ki so bili v razpravi tudi naštet, pa bi jih bilo možno reševati na enak način.

Pri nas bi bilo npr. možno pristopiti k nadaljevanju reševanja problematike reke Meže, kajti rešitev, do katere so prišli v Rudniku Mežica, tega še vedno ne rešuju v celoti. Varovanje človekovega okolja in iskanje optimuma med brezvestno tehniko na eni strani (prostituiranje narave!) in dušebrižniškim delovanjem nekaterih varstvenikov narode, ki gr-

mijo a priori proti vsaki tovarni, elektrarni itd., pri tem pa pozabljajo, da se varstvo narode mora začeti pa tudi končati pri vzgoji ljudi; vzgojiti pa je treba take ljudi, ki bodo manj hlastali za materialnimi, pa več za duhovnimi vrednotami. Varovati okolje namreč ne pomeni samo (na primer) grmeti proti elektrarni na Soči, temveč istočasno tudi vzgojiti vse Slovence, da bodo pripravljene znižati temperaturo v svojih bivalnih in delovnih prostorih za 2°C.

Izjemno pomembna vloga društev je tudi v sedanji fazi preobrazbe našega šolstva. Jalovo početje je namreč večno tarnanje zaradi čedalje manjšega zanimanja mladine za tehnične poklice, če istočasno ne storimo ničesar, da bi to zanimanje povečali. Da-

nes se naša družba odloča o usmerjenem izobraževanju, o izobraževanju po dejanskih potrebah naše družbe, zato društva ne morejo stati ob strani. Skupščina je ugotovila, da je prispevek ZITS daleč preskromen, da bi lahko rekli, da je soustvarjalec novega sistema izobraževanja, čeprav je njegova vloga kot delčka SZDL tu nesporna.

V debati na skupščini ZITS smo poleg naštetega še lahko slišali o težavah pri tiskanju tehnične literature, ko tiskarne kar po vrsti odklanjajo tiskanje tehničnih tekstov zaradi objektivno težavnejšega tista (enačbe, grafični itd.). Pojav je postal tako širok, da predstavlja resno oviro širjenju tehnične misli, s tem pa se dela škoda tudi nacionalni kulturi. Nadalje je bilo precej govora o metodah povezovanja društev in ZITS predvsem s SIS pa tudi z gospodarsko zbornico. Glede na to, da je bila omenjena kot najbolj naravna oblika povezovanja DIT in SIS za raziskovalno dejavnost, bi bilo nemara dobro, da tudi mi storimo na tem področju določene korake. To velja poudariti zlasti zato, ker tudi krajevna konferenca SZDL na Ravnah ugotavlja, da SIS za raziskovalno dejavnost pri nas praktično spi.

Bodi dovolj. Naj končam to poročilo z apelom, ki ga ZITS SRS naslavlja na vse tehnične strokovnjake Slovenije, da se naročijo na Splošni tehnični slovar. Cena je 1200 din, omogočeno je obročno odplačevanje, naročiti pa ga je treba na naslov:

ZVEZA INŽENIRJEV IN TEHNIKOV SLOVENIJE, Ljubljana, Erjavčeva cesta 15.

Maks Večko, dipl. inž.

Kako je nastajala štafetna palica

Ko je nastajala tale reportaža, je bilo do odhoda štafete mladosti z Raven le nekaj dni. Takrat, ko je bilo na Ravnah, še posebno pa v železarni, vse na nogah, ni bilo lahko zmotiti zahtevnega dela izdelovalcev štafetnega simbola, saj jim je bila vsaka minuta dragocena. Kljub temu smo v novem kemijskem laboratoriju v oddelku steklopihalnice za kratek čas zmotili pri delu akademsko kiparko Mileno Braniselj-Kraje, ki je izdelala osnutek za letošnje štafetno palico.

»Kot nekaj kolegov sem tudi jaz poskusila narediti osnutek. V začetku se mi niti sanjalo ni, da bo prav moja palica tista, ki jo bo sprejel tovariš Tito. Najprej nisem vedela, kakšna naj bi sploh bila. Narisala sem načrt. Ker pa je konstrukcija precej zamotana, palice nisem mogla izdelati v mavcu. Prav ravenski kovinarji so izdelali štafetno palico in s tem tudi maketo,« je povedala kiparka in nadaljevala:

»Palica ima med drugim v zgornjem delu podobo ravskega ingota. Pa priznam, da vse do pri-

hoda na Ravne nisem vedela, kaj je to ingot in kaj vse se izdeluje v ravenski železarni. Vedela sem le za nadvse kvalitetno jeklo.«

Tudi mojstri umetniškega oblikovanja

»Kakšni se vam zdijo ravenski železarji?«

»V tem kratkem času sem spoznala nekaj vaših delavcev. So čudoviti ljudje, še bolj pa dobri delavci. Vsaka delovna organizacija bi bila nanje lahko ponosna. Veste, drugače pa nas ljudje ne razumejo. Nas kiparje imajo po navadi za tiste, ki smo jim v napoto. Tega na Ravnah nisem doživela. Nekateri vedo povedati, da nimamo denarja, da ne delamo radi in zato radi gremo v večje delovne organizacije, da kaj zaslužimo. Pa ni tako. Mogoče še res ni prave povezave med občani in kiparji. Tako bo, dokler občani ne bodo spoznali, da je tudi naš dolgoletni študij delo.«

»Kaj vas bo najbolj spominjalo na Ravne?«

»Marsikaj. Spomini me bodo vezali na Ravne prek tovarišev Babina, Kordeža in drugih, s katerimi sem preživela nekaj čudovitih delovnih dni. Prav od tovariša Babina je bilo odvisno, da je bila štafetna palica nared, tako kot sem si jo zamislila. V veliko pomoč mi je bil tudi tovariš Kordež, ki zelo dobro pozna svoje delo. Prav zaradi takih železarjev si želim še priti na Ravne. Tu je doma jeklo, iz katerega se da narediti marsikaj. Takšnega jekla človek ne more kupiti v trgovini.«

V TOZD jeklarna smo obiskali nekatere izdelovalce štafetne palice. Takole so povedali:

Jakob Babin, tehnolog za modele:

»Od tovarišice Milene sem res dobil samo osnutek — risbo. Iz nje sem moral izdelati konstrukcijo in način izdelave štafetne palice. Pri jeklu so nam bile stvari jasne. Težave so nastopile, ko nisimo vedeli, kako jeklo povezati s plastiko ali steklom. Res veliko mi pomeni, da smo lahko prav v železarni izdelali štafetno palico. Kljub kratkemu času smo jo naredili do roka. Ponosni smo modelarji, da je prav nam bila zaupana tako odgovorna in pomembna naloga. S tem smo potrdili zaupanje vseh tistih, ki so ga imeli v ravske železarje.«

Ernest Pušnik, delovodja v oddelku kovinska modelarna:

»Naše delo se je pričelo z iskanjem ustreznega jekla. Tega smo dobili v TOZD kovačnica in va-

ljarna. Šele potem smo si izdelavo štafetne palice zastavili po fazah. K delu je bilo treba povabiti strugarje, rezkalce in ključavničarje, saj je bilo precej brušenja, zarisovanja, graviranja in ročne obdelave (piljenja, poliranja, peskanja in sestavljanja). Tako sta palico sestavila Evgen Korinšek in steklopihalec Jože Kordež. Kaj naj rečem sedaj? Ogleдали so si jo strokovnjaki, ki so povedali svoje o kvaliteti dela. Smo pa vsi modelarji ponosni na tak izdelek, ki se še ni kdaj izdelal v železarni.«

Franc Orter, rezkalec:

»Moja naloga je bila, da sem na svojem stroju izrezkal vse potrebno pri palici. Tako sem največ dela imel s srednjim delom, s 'košem', kot smo mu rekli. Sedaj, ko je vse za nami, priznam, da sem imel veliko treme pri delu. Kako je tudi ne bi imel: nikoli še nisem delal kaj za tovariša Tita. Zavedal sem se, da lahko sam napačen gib s strojem pokvari štafetno palico, v katero je bilo vdelenih že precej delovnih

ur. Kot komunist sem zelo ponosen, da so mi zaupali tako odgovorno delo. Veliko priznanje in spodbuda je to zame. Še bolj z veseljem bom sedaj opravljal svoje delo. Tako, kot sem vgradil svoje delo v štafetno palico, ga bom še v druge pomembne izdelke. Zelim pa si, da bo štafetno palico tovariš Tito sprejel zdrav in da bo nas vodil še mnoga leta.«

Rajmund Jamnik, ključavničar:

»Na izdelano štafetno palico smo lahko ponosni vsi ravenški železarji. Vanjo je vgrajeno naše jeklo in znanje.«

Ključavničarja Srečko Martonc in Horst Dvornik pa sta povedala:

»Sedaj, ko je palica izdelana, človek ne pomisli na težave, ki so se pri delu pojavljale. Ze sijaj palice pove, da je bilo treba precej poliranja. Ta sijaj sva ji dala midva. Za našega Tita se namreč nikoli ničesar preveč ne sveti. Prav zato sva se potrudila in delo nama je tudi uspelo.

F. Rotar

Trenutek svečanosti

se širijo in vključujejo zanimanje, skrb in delo za družino in širšo skupnost.

Razvoj pa mnogokrat ne poteka brez zastojev

V posameznih razvojnih fazah lahko nastanejo motnje, dejavnosti in funkcije, ki bi bile za posamezno razvojno fazo značilne, se ne morejo ustrezno razviti oziroma se razvoj lahko celo ustavi na stopnji, ko človek še ni popolnoma razvil svoje osebnosti. V razvoju vsakdo naleti na ovire, zahteve in pritiske okolja, vendar se kljub tem težavam razvija naprej. To je povsem normalen pojav za večino ljudi, pri nekaterih pa to izzove reakcije, ki niso »normalne«. Tako prizadet človek se zateka k **obrambnim reakcijam**, med katerimi so najznačilnejše:

Agresivnost — to pomeni napadalnost, ki je lahko usmerjena na ljudi oziroma stvari. Izraža se lahko direktno, da posameznik ljudi oz. stvari, ki ga ovirajo, neposredno napade ali indirektno — besedno (jezikanje).

Regres — nazadovanje. Posameznik v konfliktni situaciji reagira na način, ki je značilen za

nižji nivo (otročje obnašanje odraslih oseb).

Kompenzacija — posameznik, ki je v neki stvari oviran, preusmeri svojo dejavnost v nadomestno dejavnost (človek, ki nima posluha za petje, začne navdušeno recitirati).

Nadkompenzacija — otroci, ki so bili v taboriščih lačni, so pozneje v zavodih nadkompenzirali to potrebo, jedli so preveč in požrešno.

Fuga ali beg. To pomeni izgubo osebne identitete. Do tega pride, ko posameznik doživlja hud notranji konflikt. Npr. vojak mora izvršiti dolžnost in lahko pri tem izgubi življenje, druga možnost je, da zbeži, dezertira. Fuga pomeni tretjo možnost, izhod. Vojak pozabi, kdo je, kaj je njegova naloga, ničesar več se ne spominja. To traja, dokler ni rešen, dokler ne mine konflikt.

Osebnost kot celoto težko opisujemo, vedno, ko jo opisujemo, jo razčlenjujemo. Preučevanje strukture osebnosti dopolnjujejo proučevanja osebnostnega razvoja, kar nam oboje omogoča boljše spoznavanje osebnosti kot celote.

E. Gladež — J. Gruden

Da bi se razumeli

RAZVOJ OSEBNOSTI

Osebnosti ne moremo spoznati in razumeti, če ne poznamo njene preteklosti, torej njenega razvoja. Preden se posameznik razvije v zrelo osebnost, preide več stopenj v svojem razvoju. Psihologi si niso enotni, kako dolgo ta razvoj traja, vendar lahko kljub temu v razvoju posameznika razlikujemo tri pomembne razvojne stopnje, ki vsaka zase pomembno prispeva nove kvalitete. Te faze so:

Zgodnje otroštvo

Ta doba traja od rojstva do približno šestega leta, torej do vstopa v šolo. To je čas, ko posameznik v svojem telesnem in duševnem razvoju najhitreje napreduje, ko iz nebogljenega bitja zraste v otroka, ki lahko že relativno dobro skrbi sam zase. Zaradi tega mora razviti motorične spretnosti (hoja, ročne spretnosti), govor, mišljenje, pomnjenje, se mora socializirati (naučiti čistoče, olike in raznih drugih pravil vedenja), ustrezno razviti in obvladati svoja čustva in podobno. V tej fazi odigra najpomembnejšo vlogo za odraščajočega otroka vsekakor družina. Od pravilne vzgoje je odvisno, ali se bo otrok razvil v čustveno zdravo osebnost.

Pravo otroštvo

To traja od vstopa v šolo (6 do 7 let) do nekako 12. do 13. leta, torej do adolescence. Za to dobo je značilno, da se otrok preusmeri k vrstnikom (starši začno izgubljati vlogo prvega), pridobiva nove izkušnje v teknovanju in sklepanju kompromisov z drugimi, poveča se pripadnost skupini, oblikujejo se prva osebna prijateljstva pa tudi prvi interesi in vrednote. Otrok išče primerjave in zveze, ima do ljudi in do sveta vedno večjo distanco (razmak), postaja kritičen do ljudi in do

stvari, njegovo mišljenje postaja logično.

S sistematičnim izobraževanjem in otrokovo aktivnostjo pa se močno razvijajo tudi njegove sposobnosti.

Leta dozorevanja — adolescence

Adolescenca zajema prehodno obdobje od otroških let do relativne zrelosti, kar pomeni, da adolescent ni več otrok niti še ni odrasel. Za to obdobje je značilen »obrat navznoter«, samospoznavanje, predajanje čustvenim sanjarjenjem, o sebi veliko razmišlja in v tem razmišljanju je izredno kritičen. Problem želi samostojno reševati in postati čimprej odrasel. Vendar je v tem mnogokrat neuspešen, saj mu primanjkuje znanja, življenjskih izkušenj in osebne uravnoveženosti. Posledice tega so nerodno obnašanje, čustveni izbruhi, nemirnost, nezaupanje do ljudi (predvsem staršev) in podobno.

Adolescenca pelje prek spolne zrelosti k intelektualni, čustveni in socialni zrelosti, torej gre za proces osamosvajanja, vraščanja v družbo, v poklicni življenjski okvir. Postati želi enakopraven član med odraslimi. Kako bo to dosegel, je v veliki meri odvisno od tega, kako so starši in vzgojitelji otroka pripravili na to srečanje z življenjem.

Morda bi na tem mestu povedali še, kaj pomeni **puberteta**, izraz, ki ga v vsakdanjem pogovoru pogosto uporabljamo. Puberteta je del adolescence, je obdobje, ko se pojavi spolna zrelost. Adolescenca pa poleg spolne zrelosti, kot že rečeno, zajema še druge sestavine osebnostne zrelosti.

Vsekakor pa se razvoj z adolescence ne zaključuje, temveč se nadaljuje v odraslo obdobje in zrelo dobo. Interesi posameznika

STAR IN CENJEN JE TA POKLIC

Orodni kovači nehote oživijo spomin na nekdanje črne kovače — obrtnike, ki so kovali za kmete orodje in podkve za njihove konje.

Otroci so se igrali:

»En kovač konja kuje!«

»Kovača mi daj!« rekamo še danes.

Močni morajo biti ti možje in spretni in znati prenašati vročino. Pa zraven mnogostranskih stiskalnic še zmeraj mora kdo vihteti staro preprosto kladivo in kovati, kovati. Ampak kovačem ni nič do simbolike. Prizor, ko iskre ugašajo v laseh, na obleki, ko se potni obraz rdeči ob svetlobi kovaškega ognjišča, ko velike, močne roke naglo obračajo in tolčejo po razžarjenem železu, je lep in mogočen samo za tistega,

ki ga gleda od daleč. Za njih je to samo vsakdanji kruh.

V naši orodni kovačnici je deset mož, in to je tako homogena skupina kot malokje. Segavi in dobrovoljni so, da ob tem kar manj bode, kako je ta kovačija stara s svojimi počrnelimi zidovi brez oken — ta so na strehi — z ilovnato zemljo, ki se stresa pod nogami ob vsakem udarcu, z garderobo, ki deluje mračno in zapuščen. Pa ne, oni se ne pritožujejo. So jim obljubili novo garderobo in obeta se jim nova delavnica s sodobnejšo opremo. Zaradi opreme, ki je že precej iztrošena in zastarela, so bolj odvisni od lastnih rok in lastne iznajdljivosti. To jim daje zavest, da ni stroj tisti, ki dobro dela, marveč oni sami. Pa so taki pogoji vendarle slabi do te mere,

V orodni kovačnici

da so prosili za benefikacijo. Pravega odgovora še niso dobili, pa čeprav je preteklo že mnogo časa od takrat, ko so prvič izrazili svojo zahtevo. Zdaj jim služba za varstvo pri delu dolguje odgovor.

Izdelujejo pa vse mogoče, od klešč za valjarje, do nožev za struganje, verig in klešč za dvigala, kovic, žičnih vrvi, obročev za stiskalnice, zidarskih kladiv, pa še mnogo kaj. V postopek nekoga dela sodi toliko reči, napora in spretnosti, da je vsak mož zase pravi mojster. Preverjajo se kovači najbolj pri valjarjih. Če kovač napravi tako dobre

klešče, da je valjar z njimi zadovoljen, potem opravi veliko delo, kajti valjar zahteva kvaliteto in natančnost. Toda če ne bi bili sami tako prizadevni in iznajdljivi, kot so, bi jih valjarji ne pohvalili, kakor jih.

Čeprav so ti moške v poprečju mladi, vedo, da ob takem delu ni mogoče dočakati penzije, in sprašujejo se, kako bo s tistimi za njimi, če sploh bodo, saj to ni delo, ki bi že na daleč dišalo, zato so eni že odšli, drugi morda še bodo. Skrb za nove kovače, ki jih bo grel koks in kladivo, ni odveč in ni samo njihova skrb.

Zlatka Strgar

Razpravljamo o usmerjenem izobraževanju

Zasnove organizacije usmerjenega izobraževanja v naši občini

V februarju letos je prišel v javno obravnavo osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju (objavljen je v prilogi Poročevalca skupščine SRS letnik V — priloga 1, v prilogi časopisov Delo in Večer). Gradivo, ki ga obravnava osnutek zakona, je za nas občane, še posebej pa za vse delovne ljudi, izredno pomembno. Na osnovi tega zakona bomo kreirali v občini, regiji in republiko usmerjeno izobraževanje, tj. izobraževanje po končani osemletni osnovni šoli, ki so ga doslej izvajale razne poklicne, srednje, višje in visoke šole (v regiji: šolski center Ravne, Gimnazija Ravne, Izobraževalni center Mežica, Ekonomski šolski center Slovenj Gradec itd.).

Osnutek zakona je zasnovan v skladu z družbenimi dokumenti o razvoju vzgoje in izobraževanja, ki smo jih v preteklih letih sprejeli v Sloveniji in v SFRJ. Vsi ti dokumenti izhajajo iz stališč kongresov ZKJ in ZKS. Gre za globoko samoupravno preobrazbo in izobraževanje v SR Sloveniji, za uveljavljanje novih družbenoekonomskih odnosov, za vpliv delavcev na politiko izobraževanja, na obseg in vsebino programa, na poklicno usmerjanje itd. S svobodno menjavo dela pa se usmerjeno izobraževanje povezuje v sistem združenega dela in postaja njen sestavni del.

Temeljno načelo usmerjenega izobraževanja je permanetno izobraževanje. Občanom omogoča

po končani osnovni šoli izobraževanje za začetek dela ter vračanje v izobraževanje ob delu in iz dela za zahtevnejša dela in naloge ter stalno izpopolnjevanje pridobljene strokovne izobrazbe v skladu s potrebami OZD in naše družbe. Izobraževanje se tesno povezuje z delom ter omogoča hkrati pripravo za vključitev v delo in za nadaljnje izobraževanje.

To izobraževanje bo imelo skupno vzgojnoizobrazbeno osnovo, ki bo zagotovila vsem delavcem višjo raven splošnega in strokovno teoretičnega znanja. Odpravilo bo sedanjo dvojnost v izobraževanju za intelektualno in fizično delo. Osnutek zakona enakovredno obravnava vse poti in oblike izobraževanja in usposabljanja tako mladine kot odraslih ter vzpodbuja vključevanje delavcev v izobraževanje ob delu in iz dela. Velik poudarek je na **usmerjanju** v izobraževanje. Skrb zanj pa nalaga tako uporabnikom kot tudi izvajalcem.

V osnutku so konkretizirane določbe, ki urejajo: družbeno-ekonomske odnose med izvajalci in uporabniki; samoupravno sporazumevanje o uresničevanju svobodne menjave dela; sporazumevanje in dogovarjanje uporabnikov ter izvajalcev glede potreb po izobraževanju, načrtovanju vzgojnoizobrazbenih dejavnosti in skupnem izvajanju izobraževanja. TOZD pa osnutek nalaga neposredno obveznost za izvedbo praktičnega pouka in proizvodnega dela.

Vzgojnoizobrazbeni programi so opredeljeni v osnutku kot vzgojnoizobrazbeni programi za pridobitev strokovne izobrazbe ter programi za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe. Opredeljeno je tudi strokovno usposabljanje za enostavna in manj zahtevna dela kot enakovreden del sistema.

Po zahtevnosti nalog in vsebine izobraževanja loči osnutek:

- strokovno usposabljanje,
- srednje izobraževanje in visoko izobraževanje.

Vse izobraževalne organizacije osnutek zavezuje za permanetno izpopolnjevanje delavcev. Podpira samoizobraževanje občanov in zavezuje šole, da verificirajo tako pridobljeno strokovno izobrazbo, če to občani zahtevajo.

Določbe v osnutku opredeljujejo tudi obseg in usmerjanje vpisa v izobraževalne organizacije na osnovi stalnega in načrtnega poklicnega usmerjanja ter zavezuje uporabnike in izvajalce, da s samoupravnimi sporazumi o temeljnih plana, v letnih in srednjeročnih planih določajo kadrovske in izobraževalne potrebe in načrtujejo zmogljivosti izobraževalnih organizacij ter opredeljujejo predvideni obseg vpisa za posamezne usmeritve in smeri izobraževanja. Osnutek določa tudi pogoje za učitelje in sodelavce in omogoča vključevanje strokovnjakov iz proizvodnje v izobraževalno delo. Ureja strokovni izpit za učitelje in določa obveznost in trajanje pripravništva za učitelje itd.

V predhodnih določbah ureja zakon postopno uvajanje preobrazbe sedanjega srednjega in visokega šolstva v usmerjeno izobraževanje v letih 1980—1985, razrešuje vprašanje usmerjenega izobraževanja v prehodnem obdobju. Določa tudi, katera izo-

brazba, pridobljena v šolah sedanjega sistema, je ustrezna s posameznimi vrstami strokovne izobrazbe, pridobljene v sistemu usmerjenega izobraževanja itd.

Na podlagi stališč in smernic resolucije VIII. kongresa Zveze komunistov Slovenije ter osnutka zakona o usmerjenem izobraževanju moramo tudi v naši občini preoblikovati sedanjo mrežo srednjih šol t. j. združiti gimnazijo in šolski center Ravne v nov organizacijski model usmerjenega izobraževanja. V tem novem organizacijskem modelu, »šolskem centru za usmerjeno izobraževanje«, se bodo uresničevali vzgojnoizobrazbeni programi, ki bodo temeljili na izobraževalno-kadrovskih potrebah organizacij in na zahtevnosti delovnih nalog ter opravi na posameznih področjih dela naše občine in regije. V nekaterih usmeritvah in smereh izobraževanja bo izobraževanje glede na zahteve in potrebe združenega dela organizirano tako, da se bo v končnem delu realiziralo na višjih in visokih šolah v Ljubljani in Mariboru.

V skladu s potrebami združenega dela v naši občini in koroški krajini in širšimi družbenimi potrebami (pri čemer moramo upoštevati tudi generacijsko demografski vidik in dostopnost izobraževanja) bo torej deloval na Ravnah »šolski center za usmerjeno izobraževanje«. V njem bodo prvo leto vsi učenci v vseh usmeritvah poslušali skupne vzgojno izobraževalne osnove. V drugem letu izobraževanja pa se bodo šolali v štirih različnih primarnih programskih usmeritvah, nato pa v določenih smereh izobraževanja za poklice KV delavcev kovinarske in metalurške panoge, za strojne in metalurške tehnike ter za delo na pedagoškem, družbeno-jezikovnem in naravoslovno-matematičnem področju.

V šolskem centru bo prevladovala kovinarsko-metalurška usmeritev z več smerni. Poleg tega pa se bodo v centru šolali učenci še v smereh, kot so: pedagoška, prirodoslovno-matematična in družbeno-jezikovna. V vsaki od teh smeri bodo v 3. in 4. letu šolanja vključeni tudi programi za vključitev v delo, ki bodo dobrodošli tistim učencem, ki ne bodo nadaljevali študija na višjih šolah in fakultetah.

Šolski center se bo moral dinamično prilagajati potrebam združenega dela in bo po potrebi organiziral šolanje tudi za druge profile, npr. za nekatere KV — profile za elektro stroke, za gradbene tehnike itd.

Na področju skupnih vzgojno izobraževalnih osnov ter na določenih predmetnih področjih bo moral šolski center pomagati Izobraževalnemu centru Rudnika Mežica pri šolanju bodočih rudarjev. Moral bo vključevati v izobraževanje delavce ob delu ali iz dela v skladu s kadrovskimi potrebami naših delovnih organizacij. Center se bo moral vertikalno povezovati prek raznih smeri šol, ki bodo v okviru centra, z ustreznimi višjimi in visokimi šolami.

Objekti za srednje šolstvo, t. j. za bodoče usmerjeno izobraževanje, so v naši občini stari 20 in več let. Reforma šolstva v usmerjeno izobraževanje pa zahteva večji šolski standard — boljše opremo učilnic in delavnic ter nekaj novega prostora; zahteva, da

si učenci ne glede na smer šolanja pridobijo v prvem in drugem letu več sodobne splošne izobrazbe, da bi lahko nato uspešno nadaljevali izobraževanje za delo — za prvi poklic in da se bodo lahko kasneje ob delu ali iz dela uspešno vključevali v nadaljnje izobraževanje.

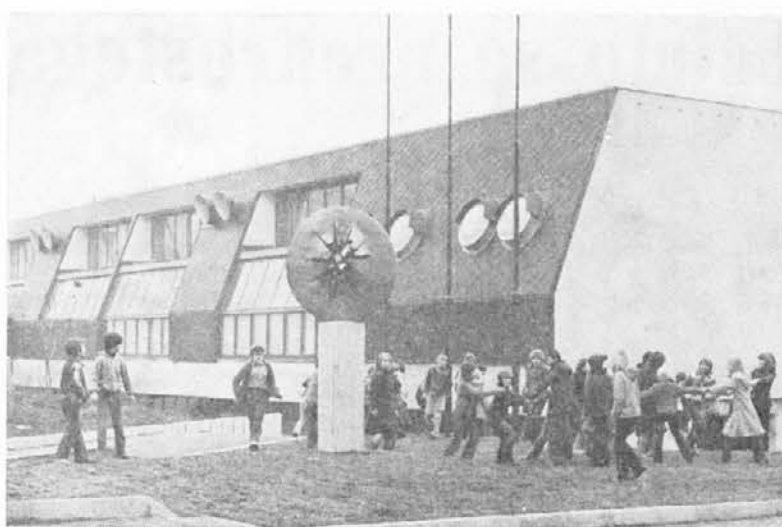
Glede na take zahteve in da se racionalno izkoristijo vsi šolski prostori in kadri, se bosta Šolski center Ravne na Koroškem in Gimnazija Ravne na Koroškem združila v nov Šolski center za usmerjeno izobraževanje. Prav tako pa bo določena samoupravna vez tudi z Izobraževalnim centrom Mežica, saj bodo učenci tega centra tudi uporabljali določene specialne učilnice v centru na Ravnah.

Zaradi takih potreb in zahtev moramo na Ravnah dograditi nujne manjkajoče prostore — specialne učilnice za fiziko, kemijo in biologijo, večnamenski prostor s knjižnico, večjo predavalnico, šolsko kuhinjo in še nekatere spremljajoče prostore ter adaptirati nekatere učilnice in delavnice v sedanjih prostorih gimnazije in šolskega centra na Ravnah. Zaradi varčnosti bomo manjkajoče ob-

konom uveljaviti našo zamisel in organizacijo šolskih centrov, bomo zadržali sedanji standard, ko se šola doma (v regiji) okoli 60% generacije otrok, ki končajo osnovno šolo. Naša krajina zajame v šole doma v primerjavi z drugimi regijami v SRS najnižji odstotek učencev. Mnogo se jih šola v Mariboru, Velenju, Celju in v Ljubljani. Kolikor naših zamisli in hotenj ne bomo realizirali, se lahko zgodi, da bo število učencev, ki se bodo šolali izven regije, naraščalo. To pa za naše občane ni sprejemljivo.

Cilj vseh staršev in nas vseh pa je, da se šola čimveč mladih v starostnem obdobju od 15 do 18 let čim bliže doma, saj se vsak dan vračajo domov, stroški šolanja so manjši in manjša je tudi nevarnost, da bi zašli na stranpota.

Komisija za usmerjeno izobraževanje pri izvršnem svetu skupščine občine Ravne na Koroškem je že obravnavala osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju in dala k določenim členom pripombe in se odločala o predlaganih variantah. Za našo občino je zelo pomemben 93. člen, ki po mnenju komisije ni dovolj domišljen, saj pravi, da se lahko povezujejo le

Živ — žav in hvala za novo šolo

za pridobitev in izpopolnjevanje srednje strokovne izobrazbe. Ta varianta je zelo pomembna za delo izobraževalnega centra v Mežici. Če te ne bo, ne bo mogel šolati rudarjev.

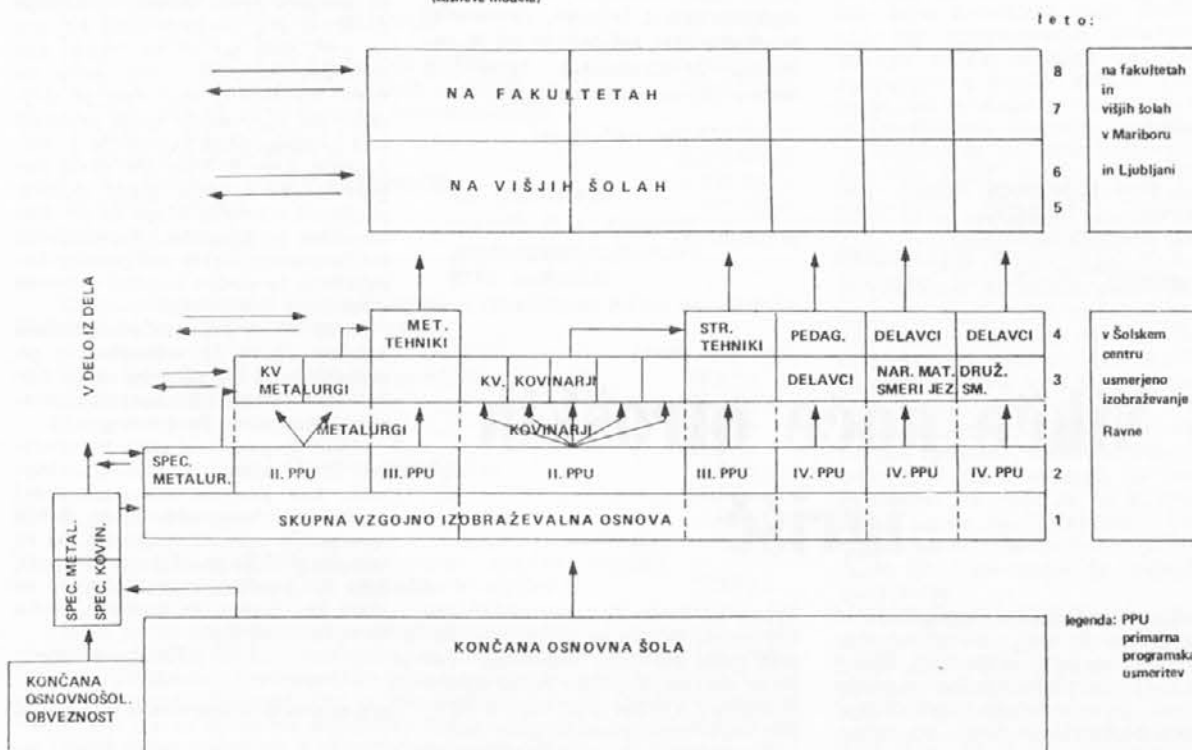
Osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju bo v aprilu v javni

in škoduje manjšim regijam, kjer pa živi večina slovenskega prebivalstva.

Tone Golčer, prof., član komisije za usmerjeno izobraževanje pri IS SO Ravne na Koroškem

ŠOLSKI CENTER ZA USMERJENO IZOBRAŽEVANJE RAVNE NA KOROŠKEM

(zasnova modela)

jekte dogradili pri sedanjem poslopju gimnazije, kjer so že zgrajeni drugi športni objekti, kjer deluje štud. knjižnica in kjer so že ali pa še bodo drugi kulturni objekti, ki se prav tako vključujejo v usmerjeno izobraževanje. Za dograditev in za adaptacijo ter opremo bomo potrebovali okoli 20 milijonov dinarjev.

V naši regiji bosta poleg novega šolskega centra na Ravnah delovala še Šolski center Slovenj Gradec in Šolski center Muta. V ŠC Slovenj Gradec se bodo šolali ekonomski in administrativni tehniki, medicinske sestre, gostinski delavci, administrativni delavci, v ŠC na Muti pa nekateri profili kovinarskih delavcev, kmetovalci itd.

Če bomo na Ravnah in v naši regiji uspeli v skladu z novim za-

izobraževalne organizacije istih usmeritev oziroma smeri. Komisija meni, da mora zakon dopuščati tudi povezovanje izobraževalnih organizacij različnih usmeritev in smeri, da se lahko povezujejo v »šolski center za usmerjeno izobraževanje«, ki bo imel v svojem sestavu več smeri šol. To je za nas in za vse manjše regije zelo pomembno. Pri nas npr. ne bi mogli povezati v šolski center za usmerjeno izobraževanje Gimnazije in sedanje šolskega centra. Komisija je menila, da se obvezno doda k 91. členu varianta, ki pravi: »Izobraževalni centri v organizacijah združenega dela lahko izvajajo sedanje izobraževanje, če izpolnjujejo s tem zakonom in z vzgojnoizobraževalnim programom določene pogoje za izvajanje vzgojnoizobraževalnih programov

razpravi, ki jo bodo organizirali sindikati in SZDL. Z njim se bodo morali seznaniti in ga tudi pomagati izoblikovati vsi delavci v združenem delu in vsi občani. Vsem nam je sedaj dana možnost, da sodelujemo pri oblikovanju tega zelo pomembnega zakona, ki bo vnesel revolucionarne spremembe v sedanjo mrežo in sistem izobraževanja.

Na javnih razpravah moramo zahtevati, da mora biti novi zakon o usmerjenem izobraževanju tak, da bo tudi manjšim regijam (koroška, posavska, ptujska, pomurska...), omogočal, da se bo večina mladih lahko šolala v šolskih centrih doma ali blizu doma. Zakon mora dopuščati elastično oblikovanje šolskih centrov. Vsaka togost zakona glede tega gre na roke velikim mestnim centrom

IZ OBČINE

IZVOLJENA JE NOVA OK SZDL

4. aprila je bila 1. redna seja na novo konstituirane občinske konference SZDL Ravne na Koroškem. Na njej so delegati med drugim izvolili za novega profesionalnega predsednika OK SZDL Marka Matkoviča in za sekretarja Konrada Bezjaka. Izvolili so tudi 21-člansko predsedstvo, 7-članski izvršni odbor, nadzorni odbor in delegate za medobčinski svet SZDL za Koroško.

KOMUNISTI RAZPRAVLJALI O SAMOPRISPEVKU

Pred referendumom, ki bo 22. aprila, in na katerem se bodo delovni ljudje in občani Mežiške doline morali odločiti, ali so za nov krajevni samoprispevek ali ne, je OK ZKS Ravne organizirala za vse komuniste ravenske občine razpravo o prioritetni listi bodočega samoprispevka. Tako so se ravenski komunisti sestali dvakrat v Titovem domu, razprave pa so potekale tudi na Prevaljah, v Mežici in Črni. Namen sklica vseh komunistov je bil, da bi bili dobro poučeni in da bodo lahko pravilno tolmačili občanom program samoprispevka.

SLABA PRESKRBA ČRNE

Že nekaj časa so prebivalci KS Črna nezadovoljni zaradi neredne in slabe preskrbe. Tako baje Črnjani že nekaj časa ne jedo dobrega in kvalitetnega kruha. Nič bolje niso preskrbljeni s svežim mesom, zelenjavo in sadjem. Da bi stanje vsaj delno izboljšali, sta o vzrokih in rešitvah razpravljala predsedstvo KK SZDL in potrošniški svet, ki pa baje ne deluje zadovoljivo, kot bi ob takšni nezdrži situaciji moral.

F. Rotar

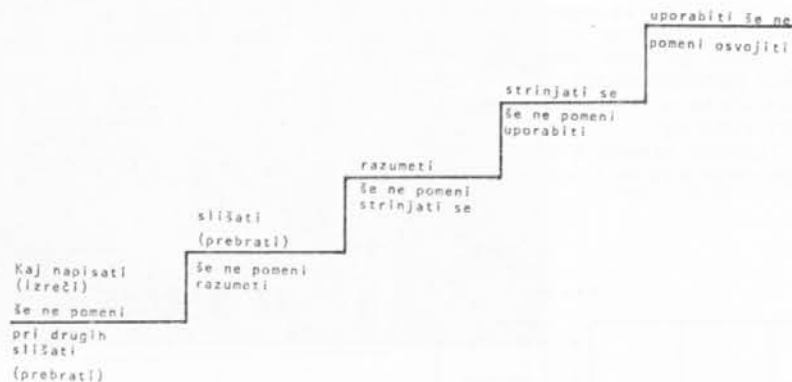
Učimo se preprostega izražanja

Vsak dan mnogo govorimo, nekateri tudi precej pišemo. Pri tem v bistvu počenjamo zmeraj isto:

1. zbiramo dejstva,
2. iz njih sestavljamo opis stanj,
3. upoštevamo pravila logike,
4. zavarujemo se proti nasprotnim mnenjem,
5. poudarjamo naša stališča,
6. dodajamo primere ali pojasnila.

Zato pri oblikovanju upoštevajte naslednja pravila:

1. Bodite kratki, jasni, natančni in preprosti. Uporabljajte čimveč glavnih stavkov, izogibajte se kopičenju odvisnikov.
2. Dokaze jasno ločite. Pri pogovorih z vprašanji preverite, ali so ljudje dokaze razumeli in sprejeli. Če jih niso, je vsako nadaljnje dokazovanje nesmiselno.
3. Močne dokaze zelo poudarite. Nikoli jih ne postavljajte na konec diskusije.

Stopnice k uspehu

Namen dejstev je

- prepričati,
- poudariti,
- pojasniti,
- opozoriti na protislovja (nasprotja),
- podkrepiti,
- narediti vtis,
- ponazoriti,
- omejiti,
- razložiti.

To pa pomeni, da moramo naša dejstva oziroma informacije ustrezno »opremiti«, da z njimi dosežemo namen. Naš namen pa je ljudi spodbuditi k nečemu, povzročiti neko dajavnost, izzvati določeno vedenje ali pa ga spreminiti.

Kadar kaj dokazujemo, oblikujemo informacije ter jih ustno ali pisno posredujemo naprej, so nam lahko v pomoč in vodilo »stopnice« (glej skico!). Čim više se vzpnemo po njih, tem bolj bomo uspeli.

Tehnike oblikovanja

Vse, kar poskušamo v ustni ali pisni obliki dokazati, naleti pri poslušalcih ali bralcih na njihova čustva in razum. Prav je torej, če oblikujemo svoje trditve, tako da upoštevamo motive ljudi, ki jim govorimo ali za katere pišemo.

Osnovni motivi so

- želja po stikih,
- socialna varnost,
- priznanje,
- osebna svoboda,
- potrjevanje samega sebe.

4. Dva, trije močni dokazi, oblikovani razumljivo, prepričajo bolj kot kopica šibkih.

5. V težavnih ali nepreglednih položajih uporabljajte pogojnik.

To ni izmikanje pred problemi, ampak preprosto zavarovanje.

6. Izražajte se v variantah, ki pa v bistvu dopuščajo soglasje. Protislovja jasno razmejite.

7. Diskutirajte čimbolj pozitivno. To spodbuja pripravljenost za pogovor.

8. Oblikujte tudi za druge. Združite npr. dokaze sogovornikov, tvorite kategorije, smiselne celote, skratka, sistematizirajte že povedano.

9. Tudi pri pogovorih skicirajte! Za mizo na pole papirja, sicer na tablo. Na ta način ponazorite povedano.

10. Poskusite se približati načinu izražanja in besedišču sogovornikov.

Pustite strokovno izražanje

Če bi bili za sporazumevanje potrebni strokovni jeziki, sporazumevanja sploh ne bi bilo, saj bi vsakdo poleg splošnega jezika moral znati še vse strokovne. Tako se npr. zdravnik ne bi mogel sporazumeti z bolniki, ekonomist ne s kupcem, saj bolnik ne bi razumel medicinskega izražanja, kupec pa ne ekonomskega.

(Se nadaljuje)

(Prirejeno po:

T. Werneck — R. Grasse, Formulierungstraining, München 1978)

Nihče noče otroških igrišč

Na vigred, ko se sneg odtaja in zemlja osuši vodo, otroci ne morejo več na sani in drsalke. Dnevi so daljši in toplejši in kateri zdrav otrok si želi v takem tičati doma? Pred bloki rišejo pisma na asfalt, poiščejo kamen, da bi se do onemoglosti naskakali, spet drugi iz kleti privlečejo kolesa, tretji kotalko, nekateri se gredo gumi-tvist. Igrišča pa so skoraj prazna. No, pravih igrišč tako ni. To, kar je ostalo od njih, je zgolj klavarna podoba naše skrbi za otroke.

Peskovniki so prazni, gugalnice brez desk, vrtiljaki polomljeni. Kaj pa je komu mar, če cesta postane igralnica, da le otroci ne hodijo po zelenicah in ne pijejo pod okni! Toda kako naj si otrok razvija domišljijo, kako naj bo v igri ustvarjal, kadar mu namesto igrala ponudimo cesto, kadar mu otroštvo brezobzirno siromajimo, da bi kasneje lahko rekli, kako nevzgojeni so! Pa bi v resnici morali biti veseli, da naši otroci še niso tako zbiti v beton kot v velikih mestih, da jih pazniki še ne preganjajo z zelenic (seveda to počno stanovalci), da vendarle še znajo ločiti drevo od cvetlice,

kravo od kure. Je torej vzdrževanje igrišč in nakup nekaj preprostih igral res tako nemogoče? Vse kaže, da, kajti odkar je krajevna skupnost nehala skrbeti za igrišča, se jih ni še nihče dotaknil.

Razpravljali in premlevali so to vprašanje na več sestankih in na različnih ravneh, igrišč pa kljub vsemu nihče noče. SKIS odreja sredstva za vzdrževanje zelenic, človek pa se brez zlobe vpraša, ali pri debet in pol milijardah (9,5 — tako vsoto predvideva finančni načrt SKIS za leto 1979) res ni mogoče dati, denimo, kakih pet (5) milijonov din za igrišča? Radi damo za parkirišča in garaže, nismo pa toliko domiselni, da bi pri skrbeli poceni igrala. Gotovo bi se v železarni našlo kaj takega odpadnega materiala, ki bi ga z malo truda in denarja preoblikovali v igrala. Našli bi kaj primerne morda tudi v tovarni pohištva na Prevaljah. Če bi hoteli, seveda. Pa smo očitno prevzeli lastnosti maček iz pravljic, ki so običajno grobe in zlobne do svojih pastorkov, saj kako si je mogoče drugače razložiti dejstvo, da za občino že deset let sameva kotalkališče?

Plahi poganjki

Potreba po njem je bila izglasovana na zboru občanov, urbanisti so določili lokacijo, otroci in starši pa so se udarniško zapodili v delo, da bi ga zgradili. Ko je bilo nared, pa so se ljudje pritoževali, da ni mogoče spati zaradi otroškega živžava. No, živžava tam že leta ni več, zato pa so parkirani avtomobili, kotalkarji pa znova na cesti. In skoraj komično je dejstvo, da zdaj nihče noče prevzeti niti brezplačnega lastništva kotalkališča, kjer bi bilo potrebno potegniti čez le fino plast asfalta, postaviti ob robu klopi in ga dati otrokom v uporabo. Kako dolgo bo ta petnajst (15) milijonska investicija še mrtev kapital oziroma neuradno parkirišče?

Pred leti je bil na Čečovju med hišama 22 in 23 »ribnik«, ki pa starejšim ni bil všeč in so ga kar solidarno zasuli. Za marsikaj zvezo danes samo še s fotografij.

SKIS je prevzela skrb za ureditev igrišč samo pri novih zazidavah, kar pomeni, da bodo vsaj otroci na Javorniku letos dobili igrala. Ob tem zanesljivem pa se bodo morda le znali domeniti tudi, kdo bo poskrbel za Čečovje, za stari del Raven in nasploh, kako to rešiti v občini.

Zlatka Stgar

O DENARJU

Vrednost denarja je takšna, da vsakomur lahko rečete, naj gre k hudiču. To je šesti razlog, da uživata v petih prejšnjih.

Maugham

Če denar res ne prinaša sreče, ga dajte nazaj!

Renard

Denar je najvažnejša stvar na svetu. Predstavlja zdravje, moč, čast, plemenitost in lepoto. Toda poželenje po njem predstavlja bolezen, slabost, sramoto, neznanost in grdoto.

Shaw

Ko gre za denar, so vsi iste vere.

Voltaire

Kjer je denar, je oblast.

Galsworthy

Komunalni dinar za vse občane

Komunalna interesna skupnost je v letu 1978 uspešno zaključila poslovno leto. Vseh sredstev, s katerimi je razpolagala je bilo 87.864.000,00 din, kar predstavlja 97% realizacijo planiranih dohodkov. Sredstva so bila porabljena za vzdrževanje komunalnih objektov, rekonstrukcijo cest, ureditev pokopališč, izgradnjo vodovodov, toplovoda in komunalne opreme v novih zazidalnih kompleksih. Plan izdatkov je bil realiziran 96%.

Lansko leto je bilo ustanovljeno Komunalno podjetje Prevalje za celo občino. Iz analiz, ki jih je podjetje predložilo delegatom SKIS, je razbrati, da občani premalo prispevamo za komunalno dejavnost. Dohodki za odvoz smeti, vzdrževanje kanalizacije ter za vzdrževanje cest in mestnih ulic ne pokrivajo stroškov, zato je bilo treba podjetju izgubo pokriti iz drugih virov.

Delegati, ki so razpravljali o teh problemih na zadnjem zasedanju, so opozorili, da občani želimo visok komunalni standard, da pa smo pripravljeni zanj premalo prispevati.

In za kaj so glasovali delegati SKIS na seji, dne 22. 3. 1979?

Oba zbor sta obravnavala finančni plan za leto 1979. Predvidenih sredstev naj bi bilo 93.697.000,00 din, in sicer:

1. Sredstva na žiro računu iz leta 1978	997.199,80
2. Dohodki od ind. vodarine železarne Ravne	21.000.000,00
3. Dohodki od ind. vodarine rudnika Mežica	1.500.000,00
4. Dohodki od financiranja izgradnje toplovoda Ravne	3.300.000,00
5. Nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč	9.000.000,00
6. Pristojbine na cestno motorna vozila	2.300.000,00
7. Prometni davek od pogonskega goriva	1.600.000,00
8. Inkaso od porabljene pitne vode	4.000.000,00
9. Inkaso kanalščine	650.000,00
10. Inkaso za odvoz smeti	1.800.000,00
11. Inkaso za centralno ogrevanje	10.700.000,00
12. Komunalni prispevek	9.000.000,00
13. Dohodki po SS od bruto OD 1,16 %	13.000.000,00
14. Dohodki od prodaje stavbnih zemljišč	1.000.000,00
15. Dohodki od anuitet odpr. investicijskega sklada SO	450.000,00
16. Dolgoročni krediti LB	9.000.000,00
17. Kratkoročni krediti in garancije	3.800.000,00
18. Drugi dohodki	600.000,00
SKUPAJ DOHODKI	93.697.000,00

Razporeditev sredstev je prikazana v finančnem planu po odborih. Delegati so se odločili, da se uporabi:

	vseh sredstev
1. za komunalno opremljanje zemljišč	26,8 %
2. za toplovod Ravne	25,3 %
3. za vodovod in kanalizacijo	16,6 %
4. za ceste	13,8 %
5. za elektrifikacijo in PTT omrežje	4,7 %
6. za javno snago	3,1 %
7. za pokopališko dejavnost	2,4 %
8. za razne izdatke (tehn. dokumentacija, zavarovanje osnovnih sredstev, funkcionalni stroški, stroški strokovne službe 2,7% odplačilo kreditov)	7,3 %

Plan je bil sestavljen na podlagi predlogov, ki so jih vse krajevne skupnosti poslane SKIS. Predhodno so jih obravnavali odbori, ki delujejo kot strokovno posvetovalno telo izvršilnemu odboru. Člani IO so se morali sestati dvakrat, ker so bile želje krajevnih skupnosti mnogo večje, kot pa so finančne možnosti. Na 2. seji je IO plan uskladal ter ga poslal vsem občanom v obravnavo in odločitev.

Najbrž se vsi zavedamo, da komunalni standard v občini raste. Ni dovolj, da vlagamo sredstva samo v nove objekte. Le-ti služijo svojemu namenu, če jih pravilno vzdržujemo. Podrobnejšo informacijo o tem, kaj se bo gradilo v posameznih krajevnih skupnostih iz komunalnih sredstev, bomo objavili v eni naslednjih števil FUZINARJA.

Vodja strokovne službe
Alenka Gorjanc, dipl. kom. inž.

Z D R A V J E

KAJ JE RENTGEN

Pred koncem prejšnjega stoletja je nemški fizik Röntgen pri svojih poskusih s katodno cevjo odkril sevanje, ki ga do takrat ni poznal. Te, po naključju odkrite žarke, je imenoval X-žarke. Pozneje so spoznali, da so to gama žarki. Danes jih imenujemo

preprosto kar rentgenski žarki. Tudi aparate, s katerimi opravljamo rentgenološke preiskave, imenujemo rentgenske aparate.

Prvi rentgenski aparati so bili zelo preprosti. Ko so jih začeli uporabljati v medicini, še niso poznali biološkega učinka rentgenskih žarkov, zaradi katerega

Tudi tega na Čečovju danes ni več

je v prvih 20. letih rentgenološke dobe žrtvovalo svoja življenja 250 zdravstvenih delavcev. Ko je začela tehnika razvijati aparature z boljšo zaščito pred žarki, se je možnost okvar zaradi škodljivega žarčenja zmanjšala, vendar še ne čisto odpravila. Poročilo IRCP 8 (13), 1974. leta npr. pravi, da je pri milijonu oseb, ki so prejele na celotno telo dozo 1 rentgena, 20 primerov levkemije, kar lahko smatramo, da je posledica delovanja gama žarkov. Omenjajo tudi podobno število drugih rakavih obolenj. Zaradi rentgenskega sevanja je problematično tudi vprašanje genetskih okvar. Po eksploziji prve atomske bombe v Hirošimi je človeštvo spoznalo, kako nevarno je delovanje gama sevanja na ljudi in okolje. Ne samo to, da je umrlo na tisoče ljudi, posledice (genetske okvare) so še danes prisotne in jih bodo nosile še poznejše generacije.

V Jugoslaviji letno rentgensko pregledajo več kot 13 milijonov ljudi. Kot vidimo, pa rentgen ni povsem nedolžen. O tem pričajo obsežne preiskave. Naši zdravniki pošiljajo bolnike za vsako malenkost na rentgen. Pogostokrat pa hočejo biti celo sami bolniki rentgensko pregledani, čeprav to v večini primerov sploh ne bi bilo potrebno. Nepremišljeno pošiljanje na rentgen lahko škoduje zdravju bolj kot vse drugo sevanje.

KDAJ NA RENTGEN

Otroke bi smeli poslati na rentgen samo v izjemnih primerih in res samo takrat, ko nimamo druge izbire. Dekleta in žene ne bi smele prihajati na rentgenske preiskave, če niso popolnoma prepričane, da niso noseče, saj bi lahko ionizirajoče sevanje povzročilo na plodu usodne posledice, ki bi se lahko prenašale tudi v poznejše generacije.

Res je, da pri rentgenskih preiskavah uporabljamo maksimalne zaščitne ukrepe in s tem zmanjša-

mo škodljivost rentgenskega sevanja, vendar pa sevanja pri nobeni preiskavi ne moremo odpraviti. Vsaka preiskava na rentgen mora biti strokovno opravljena. Zavedati se moramo, da vsaka doza ionizirajočega (rentgenskega) sevanja ne glede na energijo in čas lahko povzroči okvaro.

Nemški zdravniki predlagajo, naj bi bile v zdravstveni legitimaciji poleg podatkov o cepljenju, krvni skupini itd., zapisane tudi doze ionizirajočih sevanj. Preudarni bolniki naj bi si kar sami zapisali, kdaj so bili na rentgenskem slikanju in zaradi česa. Verjetno bi si marsikdaj prihranili ponovno slikanje, če bi zdravniku postregli s podatki iz svojih zapiskov.

Brez rentgenologije si danes ne moremo predstavljati moderne medicine. Ker pa zaenkrat nihče ne ve, kaj je absolutna meja škodljivosti ionizirajočega sevanja, se moramo zavedati: na rentgen samo takrat, kadar je zares potrebno!

J. O.
(za referat za
zdravstveno vzgojo)

Delo koroškega filatelističnega društva v preteklem letu

20. februarja 1979 je bil redni občni zbor koroškega filatelističnega društva. Udeležilo se ga je 28 članov, trenutno pa je v društvu 129 članov. Mednje se razdeli 310 serij priložnostnih in 250 rednih znamk ter 9 ovitkov FDC — prvi dan izdaje.

Znamke se razdeljujejo na rednih mesečnih srečanjih, to je vsak prvi torek po 15. v mesecu. Z znamkami tujih držav pa se oskrbujemo na rednih tedenskih

srečanjih. Vsa srečanja so ob 18. uri v gasilskem domu Ravne.

Na osnovni šoli deluje pionirski in na gimnaziji mladinski filatelistični krožek, ki pa sta številčno preslaba in se v minulem letu nista okrepila z novimi člani. Na mladinski filatelistični razstavi v Brežicah je sodelovalo pet naših pionirjev in en mladinec. Več članov pa si je to razstavo tudi ogledalo.

Ob srečanju borcev slovenskih železarn v Šentanelu je izdalo društvo spominski ovitek, katerega so dobili vsi udeleženci srečanja.

V vitrinah, ki so izobešene na pošti Ravne, osnovni šoli, gimnaziji in na industrijski šoli je društvo s primernimi znamkami počastilo razne dogodke.

V letu 1977 je bilo društvu dodeljeno 7. mesto med slovenskimi filatelističnimi društvi. Kako visoko pa se bo povzpelo v letu 1978, še ni znano. Društvo je bilo v minulem letu vključeno v kulturno skupnost Ravne.

Ostala dejavnost društva je potekala predvsem v nabavi raznih filatelističnih materialov in pripomočkov. V tem obdobju se je tudi precej razmahnilo tematsko zbiranje znamk. Tako bo tudi naloga novega upravnega odbora nekoliko lažja (ob nabavi razstavnih vitrin) pri organiziranju raznih razstav. Tudi za večjo aktivnost članstva naj bi v letošnjem letu poskrbeli.

V novi upravni odbor so bili izvoljeni naslednji člani: Marjan Berčič, Alenka Dolinšek, Miro Kostanjevec, Jože Kotnik, Andrej Logar, Filip Merkač, Marjan Merkač, Peter Mihelač, Miroslav Paškvan, Dušan Pudgar, Jože Samec, Franc Urbanec. V nadzorni odbor pa Drago Brodnik, Edita Samec in Stanko Živec.

Ob tej priliki vabimo vse člane, da se redno udeležujejo srečanj.

f. u.

PRILOŽNOSTNE POŠTNE ZNAMKE — »MUZEJSKI EKSPONATI — STARO OROŽJE«

V okviru dolgoročne izdaje o temi »muzejski eksponati« izdaja skupnost jugoslovanskih PTT serijo priložnostnih poštne znamke »Muzejski eksponati — staro orožje«. Serija ima štiri znamke vrednosti 2,00, 3,40, 4,90 in 10,00 din.

Na znamki za 2,00 dinarja so prikazani sablja, kij in »enamluk«. Sablja je turška, neznane izdelave, klasične oblike s krustiranimi okraski na rezilu. Koniški kij iz Hrvatske ima značilno glavo s posebno profiliranimi peresi in reliefno okrašeno držalo. Bil je priljubljeno orožje vitezov od 13. do 15. stoletja. »Enamluk« je posebne vrste škatala, ki so jo nosili s seboj turški vojaki za shranitev delov Korana, katerega so pred bojem brali.

Znamka za 3,40 dinarja. Tu sta prikazani »kubura« in »arbija«, njen sestavni del. »Kubura« je lepo izoblikovan samokres iz 18. stoletja. »Arbija« je posebej oblikovana palica za polnjenje s smodnikom in svincem. To je bilo priljubljeno orožje v Črni gori in Srbiji.

Na znamki za 4,90 dinarja sta kratka karabinka in rog za smodnik. Karabinka je konjeniško orožje, ki so ga uporabljali v bojih od blizu. Je neznane izdelave,

srednjeveškega tipa, uporabljali pa so jo v Sloveniji in Hrvatski v 18. stoletju. Rog za smodnik pa je iz jelenovega roga.

Na znamki za 10,00 dinarjev sta prikazani puški in »fišeklija« iz 17. stoletja. Je orientalskega porekla, uporabljali pa so jo predvsem kot statično mestno obrambno orožje.

Kljub tipizirani izdelavi predstavlja vsak kos navedenega orožja malo umetniško delo mojstrov, ki so ga izdelali, ker je poleg svojega namena, kvalitete, oblike in vrednosti predstavljalo materialni položaj, družbeni ugled in osebo hrabrost tistega, ki ga je imel in javno kot del nošnje kazal.

Motive je izbral in obdelal Dušan Maslovarič, višji kustos Etnografskega muzeja v Beogradu, grafična realizacija je delo Dušana Lučiča. Fotografija Vladimir Popovič.

Znamke so natisnili v nemški tiskarni »VEB Wertpapierdruckerei«, Leipzig, DDR, v tehniki večbarvne heliografure v polah po 50. V prodajo so prišle 26. marca 1979. Istega dne je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarja oziroma ovitek prvega dne (FDC) za 22,80 dinarjev.

f. u.

IVAN LAMPRET

Nekaj dni pred prebujajočo se pomladjo je usoda zastavila novo uganko — zakaj?

Po kratkem počitku smo se hitrih korakov spuščali iz domačij in domov na delo, da bi nadaljevali vsakdanji posel v koroških fužinah. Toda spomladansko jutro nam je naznanilo kruto vest o tvoji nenadni smrti. Na vse nas je legla težka bolečina, kjer plamti vsakemu človeku nenehna ljubezen do svojih dragih.

Rodil si se pred 54 leti v Golavi buki pri Slovenj Gradcu. Številna družina je zahtevala tudi trdo in neizprosno delo na kmetiji. Kot zaveden Slovenec, ki ni hotel služiti nacizmu in fašizmu, si se kot 19-letni fant priključil NOB in ostal v njej do osvoboditve. Potem si se vrnil na svojo domačijo in delal na njej do leta 1949. Z vstopom v delovni kolektiv železarne si postal tudi član aktiva ZB od njene ustanovitve do prerane smrti.

Prva zaposlitev ti je bila livarna, v kateri si delal do zadnjega dne. S svojimi sodelavci si gradil

lepšo bodočnost koroških fužin, da bi bile ponos kraju in vsej domovini.

Leta 1953 si se poročil, si ustvaril lastni dom in družino s petimi otroki. Poskušal si jim nuditi lepše življenje, kot si ga imel sam v rani mladosti.

Tako med sodelavci kot krajanj tvojega kraja si bil vedno pripravljen pomagati, graditi samega sebe, ženi in otrokom pa omo-

gočiti lepšo in srečnejšo bodočnost.

V življenju poznamo dva velika dogodka, to sta rojstvo in smrt. Tvoja smrt je prišla prehitro in sklonjenih glav stojimo pred tvojim grobom, hvaležni za vse, kar si storil.

Vsem žalujočim, posebno ženi, otrokom in tvojim sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje.

Franc Košak

S KNJIŽNE POLICE

Domača dela

Oton Zupančič, Pesmi za Berto, pesmi. CZ, Lj., 148 str. 180 din.

Pesnik in Berta sta živela dolgo časa daleč drug od drugega, ker je Zupančič študiral v tujini. V začetku v pesmih izraža vedro zaupanje v življenje in ljubezen, potem pa mu to zaupanje počasi plahni, dokler Berta dokončno preneha biti idealni cilj njegovih sanj; zvedel je namreč, da je noseča z drugim.

Zbirka bo gotovo deležna zanimanja bralcev, saj so pesmi odkrite 26 let po Zupančičevi smrti.

Mimi Malenšek, Ujeti v času, roman. SM, Lj., 644 str. 322 din.

Novi roman slovenske pisateljice je snovno in problemsko zasidran v naši sodobnosti. Pisateljica prikazuje meščansko družino, in sicer s pogledom na tri rodove, pri čemer pripada zastopniku današnjega srednjega rodu osrednje mesto.

Roman je izrazito fabulativno zasnovan in široko razpreden z vzporednimi zgodbami.

Janez Stanič, Mark Borozin, Znana in neznana Sovjetska zveza, MK, Lj., 256 str. 400 din.

Knjiga je ilustriran prikaz stotih zanimivosti največje dežele na svetu. Besedilo spremlja kar 288 izvrstnih barvnih fotografij ter 9 barvnih zemljevidov in preglednic. Knjiga je nastala v sodelovanju z moskovsko agencijo APN. Sicer pa h kvaliteti prispeva dejstvo, da sta oba avtorja novinarja. Stanič je bil dolgo časa dopisnik v SZ, Bronin pa je sovjetski novinar.

Prevodi

Philipp Vandenberg, Ramzes Veliki, biografija, DZS, Lj., 362 strani 280 din.

Ramzes II. Veliki se je rodil v 13. stol. pred našim štetjem. Vladoval je 67 let in doživel skoraj sto let.

Tega faraona, enega največjih vladarjev v svetovni zgodovini, opisuje avtor. Pisatelj je temeljito proučil snov. Pisanje je podkrepljeno z mnogimi ohranjenimi dokumenti na kamnu in papirusu. Zanimiva snov in slikovit način pisanja priteguje bralčevo pozornost.

Jan Mukarovski, Estetske razprave, SM, Lj., 294 str. 263 din.

Mukarovski je največji češki estet in hkrati tudi utemeljitelj češkega strukturalizma. Iz velikega števila njegovih razprav smo v slovenščini dobili tisto, kar je z vidika estetske teorije najbolj reprezentativno in najbolj plodno tudi za naša domača razmišljanja.

Eric Porter, Goya, roman o slikarju. ZO, Mb., 395 str. 320 din.

Goya, slavni španski slikar, je bil otrok z dežele, ki je s svojim talentom zablestel v likovni umetnosti bolj kot katerikoli iz te dežele v prejšnjih časih. Njegovo življenje je bilo razburkano, polno vzponov in padcev, osebnega trpljenja in razočaranja pa trmoglavega in poštenega vztrajanja v boju za resnico. In to je vsebina romana.

Momo Kapor, Zapiski neke Ane, mladinski roman. 312 str. 158 din.

Avtor si je ustvaril poseben sloves zaradi življenjske pristnosti in dinamičnosti svojih z ulice snetih likov, pa tudi spricho poguma, s katerim je v svoje pisanje uvedel žargon osemnajstletnikov in še nekaterih drugih.

Pričujoča knjiga je kot nalašč za mladino, še posebej pa za deklice.

(Po »Knjigi 78«)

NESREČE PRI DELU V MARCU

Ciril Brodnik, TOZD jeklolivarna — pri zapejanju jedra z žerjavno verigo mu je zdrsnil kavelj, pri čemer se mu je jedro skotalilo na nart desne noge.

Ivan Bohnec, TOZD kovačnica — pri nameščanju kovane palice na krožno žago se mu je ta skotalila na palec leve roke.

Albin Štern, TOZD jeklarna — pri potiskanju večjega kosa odpadnega železa v elektro oblačno

peč ga je drog, s katerim je usmerjal železo, udaril po trebuhu.

Fadil Kerič, TOZD jeklarna — pri čiščenju livne plošče mu je priletel tujek v oko.

Rozalija Tominc, TOZD jeklolivarna — pri prenosu ulitka na delovno mizo se ji je ta skotalil na desno roko ter ji poškodoval palec.

Jože Tevč, TOZD kovačnica — pri sekanju žice se je odkrušil delček od nakovala ter mu poškodoval kazalec desne roke.

Bernard Hovnik, TOZD jeklolivarna — pri obračanju livarskega okvira mu je ta stisnil mezinca leve roke.

Alojz Šemrl, TOZD valjarna — pri adjustiranju gredic se mu je ena skotalila na hrbtno stran leve roke.

Filip Ramšak, TOZD jeklarna — pri zategovanju elektrod na elektro obložni peči je s hrbtno stranjo zadal ob nosilec, pri čemer si je poškodoval rebra.

Stanko Goričan, TOZD jeklar — med čiščenjem uteži za kape mu je kos železa, ki se je odkrušil, presekal ustnico.

Ivan Fedler, TOZD jeklolivarna — pri premikanju kalupa na valjenci se je ta prevesil, pri čemer ga je nosilni čep okvira stisnil za četrti prst desne roke.

Štefan Finžgar, TOZD jeklar — med popravilom žleba elektro obložne peči je iz peči udaril plamen in ga opekel po obrazu.

Anton Skarlovnik, TOZD kovačnica — pri tesnjenju parnega kladiva mu je brizgnila vroča voda po obrazu in ga opekla.

Vrhnjak Marjan, TOZD rezalno orodje — pri odmikanju cevi za hladilno vodo na stružnici se je urezal v kazalec leve roke.

Marjeta Čegovnik, TOZD industrijski noži — pri udarcu s kladivom po ročici primeža je zgrešila ročico, udarila v prazno in si nategnila kite v rami desne roke.

Andrej Podričnik, TOZD stroji in deli — pri čiščenju delovne mize s stisnjenim zrakom mu je zaneslo tujek v levo oko.

Feliks Pajnik, TOZD stroji in deli — na gleženj desne noge mu je padlo okrog 20 diskov za krožno žago.

Branko Leskovec, TOZD rezalno orodje — pri brušenju pil mu je stisnilo mezinca na levi roki.

Zoran Mlinar, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri montaži vijakov v vodilo za pritrjevanje elektromotorja se je z ročnim kladivom udaril po palcu leve roke.

Ivan Mlačnik, TOZD komerciala — pri razkladanju ferokroma v grudah s kamiona se mu je ena gruda skotalila na desno nogo in mu poškodovala prst na tej nogi.

Anton Novak, TOZD komerciala — pri premikanju 20 tonske kamionske prikolice s pomočjo dveh sodelavcev ga je oje prikolice udarilo in stisnilo ob betonski zid, pri čemer si je poškodoval desni kolk.

Marija Paradiž, TOZD priprava proizvodnje — pri odlaganju odrezanega kosa cevi s krožne žage za hladno rezanje so jo vpenjalne čeljusti stisnile za prste na desni roki.

Anton Oder III., TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — med popravilom pogona za dviganje vrat kovaške peči v kovačnici mu je priletel tujek v levo oko.

Branko Voler, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri navijanju spiralne vzmeti na stružnici se je ta sprostila in mu pri tem poškodovala prstane in mezinca na desni roki.

FANTJE DRUGI V DRŽAVI

V Murski Soboti pa se je 12 ekip potegovalo za naslov državnega prvaka. Mladinci Fužinarja so zaigrali izredno borbeno ter v svoji skupini osvojili prvo mesto. Pomembna je bila zmaga nad favorizirano ekipo Maribora s 5:2, premagali so še Vestnik, Banat in Mladost. V zadnjem kolu, ki pa ni odločalo o uvrstitvi v finale, so izgubili z Vitežom s 3:5. V finalnem delu so premagali Vojvodino s 5:0. Odločilno srečanje s Soboto pa izgubili s 5:2. Drugo mesto v državi so osvojili: Pavič, Leš, Janežič in Günter.

Prva ekipa Fužinarja je odigrala zadnja dvoboja v prvi zvezni ligi. V gosteh so naša dekleta izgubila s Sento in Proleterjem z 1:6. Po enkrat sta zmagali Ačko in Logarjeva.

V moški republiški ligi so člani Fužinarja premagali Goriško s 5:3 in izgubili s Kajuhom v Ljubljani s 5:2. Ob zaključku prvenstva so osvojili šesto mesto.

Druga ženska ekipa Fužinarja je izgubila prvi dvoboj v republiški ligi z Zasavjem s 6:2. Kljub porazu so naša dekleta prva, ker so predtem dobila 15 dvobojev zapored.

ODBOJKA

V nadaljevanju prvenstva v drugi zvezni moški ligi sta bila oba koroška predstavnik uspešna. Fužinar je dvakrat zmagal v gosteh: v Kanalu je premagal Salonit s 3:0, v Bovcu pa domačina s 3:1. Mežičani so končno zaigrali kot znajo. Najprej so premagali bivšega prvoligaša ekipo Karlovca s 3:1 in nato še neposrednega tekmeča za izpad Salonit s 3:2. Fužinar se skupno z Mariborom poteguje za drugo mesto, Mežica pa si je tudi teoretično zagotovila obstanek v drugi zvezni ligi.

Članice Fužinarja so bile prav tako uspešne; s 3:0 so premagale Radno. V moški republiški ligi je v zadnjem kolu Žerjav premagal celjski Ingrad in končal tekmoval-

REKREACIJA IN ŠPORT

»V ZDRAVJU JE MOČ« — ŽELEZARNA RAVNE—KRKA 23:20

V Novem mestu sta se pred 1000 gledalci pomerili ekipi delovnih organizacij Krke in železarne Ravne v prvem polfinalnem srečanju. Vzdušje in zanimanje za to rekreacijsko vrsto tekmovalca je bilo enkratno. Novomeščani imajo več ekip, ki tekmujejo v zveznem merilu (košarka, odbojka), pa že vrsto let ni bilo na njihovih prireditvah toliko gledalcev, ki so bili zelo zadovoljni.

Železarna Ravne je zaslužno zmagala, pa čeprav je bil končni rezultat tesnejši, kot smo pričakovali. V sestavi naše ekipe je moralo priti do sprememb, ker so bile starostne skupine po dogovoru drugačne kot v prvem srečanju z Muro. Tokrat so za nas nastopali: Ela Pšeničnik, Ela Čepelnik, Krista Kasnik, Branka Majdič — Tušek, Irena Kodrun — Jež, Anton Godec, Zdravko Videršnik, Jože Grabner, Oto Šumer, Igor Filipančič, Zeljko Pešič in Bojana Založnik.

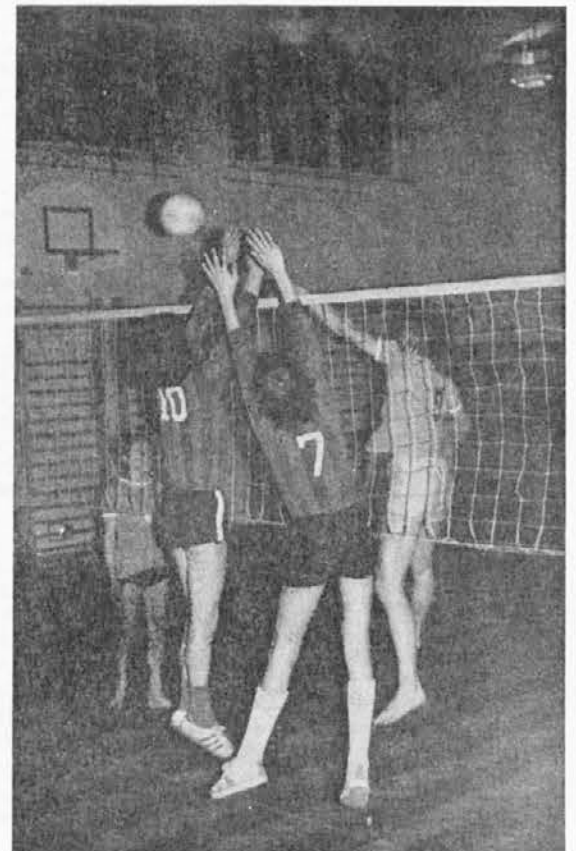
V prvi točki programa, podajanju težke žoge (medicinke) prek glave so nastopili vsi tekmovalci. Naši so bili, športno izraženo, dobro stirenirani in so zmagali. Tudi v drugi točki, kjer sta v slalomu na smučeh prek ovir nastopila Ježeva in Grabner, sta prišla do izraza tehnika in marljivost pri vadbi, kar nam je prineslo vodstvo s 6:2. V metu medicinke sede so ponovno nastopili vsi tekmovalci. Novomeščani so bili močnejši in zmanjšali razliko na 7:5. V merjenju predklona so domačini zastavili trimčka (jokerja) in zmagali. Tako so pridobili 6 točk ter prešli v vodstvo z 10:8. V peti tekmovalni panogi, v preskokih prek vrvice, so bili naši tekmovalci — Pšeničnikova, Tuškova, Grabner in Videršnik spretnejši in zmanjšali razliko na 12:11. Tudi v tekmovalju štafet je bila naša ekipa boljša in prišla ponovno v vodstvo s 14:13. V naslednji

točki, podajanju medicinke sede, so tekmovali po trije pari. Mi smo zastavili trimčka in dvoboj izgubili s 107:105. V tej disciplini niso odločali niti centimetri niti sekunde, temveč ugotovitev vodje tekmovalca Mita Trefalta o pravilnosti izvedbe. Po tem porazu smo se počutili kot telovadec, ki je prepričan, da so ga sodniki preslabo ocenili. Namesto pričakovanih šest točk smo dobili le eno in prepustili vodstvo za eno točko domačinom. Ze v naslednji točki pa so naša dekleta popravila spodrseljaj in zmagala v kotalikanju zračnic, kar nam je prineslo ponovno vodstvo z 18:17. Do devete točke je bil vsak nastop zelo pomemben. Prva končna odločitev je bila v merjenju moči. V primeru zmage našega tekmovalca Toneta Godca-Kumbe — bi bil dvoboj že odločen v našo korist. Ko je Godec nategnil vrsto vzmeti za 78 cm, je nasprotnik dobesedno prebledel. Njegova zmogljivost se je ustavila pri 75 cm, kar je pomenilo našo končno zmago ne glede na rezultat pri vlečenju vrvi. Pri zadnji točki smo se dogovorili, da bodo ekipe vlekli vrv le dvakrat iz zdravstvenih razlogov. Prvi poteg so dobili Novomeščani, drugega pa naša dekleta in fantje. Tu smo si podelili točke, tako da je bil končni seštevek 23:20 v našo korist. Če ne bi toliko vadili in nas ne bi Kolmančič in Filipančič priganjala in bila dosledna, bi zapuščali Novo mesto kot poraženci. Kapetan naše ekipe Kolmančič je bil zelo zadovoljen. Ni pa pozabil povedati, da bodo treningi potekali takoj naprej kot doslej. Istočasno izreka vsem, ki so tekmovali v Novem mestu, in tudi tistim, ki so vztrajno vadili, javno pohvalo. V finalu nas čaka zadnji nasprotnik, ki bo znan po srečanju med Blagovno transprotnim centrom iz Ljubljane in Gorenjem.

NAMIZNI TENIS

NOV USPEH MLADINK IN MLADINCEV FUŽINARJA

V Čoki pri Senti je bilo ekipno državno prvenstvo za mladinke. Naša dekleta so v svoji skupini premagala tri ekipe: Sento s 6:0, Vinkovce in Travnik pa s po 6:4; izgubile pa s Proleterjem z 1:6. V borbi za tretje mesto so igrale neodločeno 5:5 s Kikindjo in osvojile četrto mesto zaradi minimalno slabše razlike v nizih. Za Fužinar so igrale: Ačko, Logar, Horvat in Trbižan.

Prvi udarci

Trening ni bil prehud

nje z osvojenim šestim mestom. Mežičanke so premagale Kamnik s 3:0 in izgubile z Golovcem v Celju s 3:1.

SLOVENIJA—AVSTRIJA 3:0

Na Ravnah je bilo prijateljsko srečanje med mladinskima ženskim reprezentancama Avstrije in Slovenije. Za ekipo Slovenije so nastopale le igralke Fužinarja in Branika. Tako je bila slovenska reprezentanca zelo homogena in zaslužno zmagala s 3:0.

NOGOMET

Članske ekipe koroške regije so tekmovali za jugoslovanski pokal. V predkolu je Akumulator premagal Slovenj Gradec z 1:0. V prvem kolu je za presenečenje poskrbela Ojstrica, ki je na Ravnah zaslužno premagala Fužinarja z 2:0. Peca je premagala Holmec z 1:0. Z enakim rezultatom so Radlje premagale Leše. Četrty polfinalist bo zmagovalec med Korotanom in Akumulatorjem.

ROKOMET

V prvem kolu spomladanskega dela prvenstva so člani Fužinarja gostovali v Šoštanju in izgubili srečanje s 27:15.

ALPSKO SMUČANJE

TEKMOVANJE ZA KATEGORIZACIJO

Na Mali Kopi je v veleslalomu osvojila med cicibankami prvo mesto Pušnikova iz Črne, Petra Videmšek pa je bila peta. Pri cicibanih je zmagal Kostanjevec, pri mlajših pionirkah Mirjam Videmšek, pri mlajših pionirjih pa Matej Čuješ.

Na prvenstvu vzhodne regije, ki je bilo v Topli, je bil med cicibani ponovno najboljši Kostanjevec, pri pionirkah pa Videmškova.

V Kranjski gori je tekmovalo 68 smučarjev v konkurenci za vrhunski razred. Zmagal je Cerkovnik, naš tekmovalac Andrej Stefanovič pa je osvojil drugo mesto.

Na Kopah so tekmovali smučarji prehodnega razreda. Pri starejših pionirjih je osvojil Jani

Ažnoh šesto mesto, pri mlajših mladincih pa je bil Miran Stefanovič prvi.

Na Krvavcu pa so tekmovali v republiškem merilu v veleslalomu. Med mladinci je osvojil Miran Stefanovič šesto mesto.

Na Krvavcu in Zatniku so tekmovali najmlajši smučarji selekcijskega razreda. Pri mlajših pionirjih je v veleslalomu osvojil Dušan Zagar četrto mesto. Čebulj je bil 12., Čuješ pa 14.

V slalomu je med mlajšimi pionirkami Mirjam Videmšek osvojila osmo mesto. Pri fantih je bil Pavli Čebulj tretji, Darjan Orešnik pa osmi.

PLAVANJE

MLADINCI FUŽINARJA DRŽAVNI EKIPNI PRVAKI

V Beogradu je bilo državno mladinsko prvenstvo, na katerem je plavalo 133 mladincev in mladink. V ekipni konkurenci je Fužinar osvojil prvo mesto in s tem naslov državnih prvakov. Zmagal je s 15.613 točkami pred Triglavom, 15.386 točk, in Ljubljano, ki je zaostala za več kot 300 točk.

Med našimi sta bila najboljša Maja Rodič, ki je zmagala na 100 metrov prsno z novim državnim mladinskim rekordom in absolutnim rekordom Slovenije, bila je prva tudi na 200 m prsno, plavala v zmagoviti štafeti 4 × 100 m mešano in druga na 400 m mešano. Miran Kos je zmagal dvakrat, na 100 in 200 m hrbtno, v zadnji disciplini je dosegel nov mladinski državni rekord. Druga mesta so osvojili Dimiter Vočko na 100 in 200 m delfin, Andreja Brumen na 100 m prsno in Andreja Cestnik na 100 m hrbtno.

V Trentu v Italiji je bil evropski pionirski miting, na katerem je nastopilo 600 plavalcev iz 16 evropskih držav. Sodelovali so tudi pionirji Fužinarja: Miran Kos, Andreja Cestnik in Marta Kos. Izreden uspeh je dosegel Miran Kos, ki je zmagal na 200 m mešano, bil drugi na 100 m hrbtno in sedmi na 100 m delfin, Andreja Cestnik se je na 100 m hrbtno uvrstila v finale, s tem da je postavila nov republiški rekord za pionirke.

ABSOLUTNO EKIPNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE — FUŽINARJU TRETJE MESTO

V Zagrebu se je 18 klubov potegovalo za naslov državnega ekipnega prvaka. Prvak je postala Mladost iz Zagreba, ki je imela najbolj izenačeno ekipo. Za njo se je uvrstil kranjski Triglav, bronasto odličje pa je osvojila ekipa Fužinarja. Med našimi so bili najboljši: Maja Rodič, ki je zmagala na 100 in 200 m prsno in plavala v zmagoviti štafeti 4 × 100 m mešano. Miran Kos, ki je prav tako dvakrat zmagal, in sicer na 100 in 200 m hrbtno. Andreja Brumen je bila dvakrat druga — 100 in 200 m prsno. Dimiter Vočko je bil drugi na 200 m in tretji na 100 m delfin. Tomaž Rodič je osvojil drugo mesto na 200 m prsno. Izredna so bila dekleta Fužinarja, ki so v štafetah 4 × 100 m osvojila prvo in drugo mesto (sestri Levar, Rodičeva, Cestnikova, Brumnova, Pisnikova, Kolmančičeva in Kosova). Ženska štafeta 4 × 100 m kravl je bila druga, moška štafeta 4 × 100 m mešano pa prav tako druga. Po končanem prvenstvu je posebna komisija določila Boruta Petriča in Majo Rodič, da bosta sodelovala na plavalnem mitingu v Londonu.

INVALIDSKI ŠPORT

V Slovenj Gradcu je tekmovalo 75 invalidov kegljačev. Med moškimi je zmagal Stanko Prinčič s 466 keglji, drugi je bil Mirko Hrovatič, ki je podrl prav toliko kegljev, a imel slabše čiščenje. Med ženskami je zmagala Lečnikova pred Spanželovo in Lesnikova.

Na Ošvenu je bilo odprto regijsko prvenstvo v veleslalomu. V C skupini je zmagal Vlado Homan, v E skupini Franc Komar iz Mežice, Ozmec je osvojil drugo mesto. V G skupini pa je bil najboljši Ivan Mandel iz Mežice.

Tekmovanje je vodil Ivan Hočevar.

ŠAH — FUŽINARJI PRVAKI KOROŠKE

Koroško moštveno prvenstvo smo zaključili. Sodelovala so moštva: SD Radlje, KOŠK Dravograd, ŠK Rudar Mežica, ŠK Črna na Koroškem in ŠK Fužinar Ravne na Koroškem, medtem ko je

Predaja

ŠK Slovenj Gradec odigral samo dvoboj s Fužinarjem 5:5. Ker ostalih dvobojev ni odigral, ga je Koroška šahovska zveza izločila iz tekmovanja ter predlagala v disciplinski postopek. Po kolih so bili doseženi naslednji rezultati:

1. kolo: KOŠK—Fužinar 2,5:7,5, Črna—Radlje 3:7.

2. kolo: Mežica—Radlje 7,5:2,5, KOŠK—Črna 9:1.

3. kolo: Fužinar—Mežica 6,5:3,5, Radlje—KOŠK 2,5:7,5.

4. kolo: Mežica—KOŠK 2:8, Fužinar—Črna 7,5:2,5.

5. kolo: Črna—Mežica 2:8, Radlje—Fužinar 4,5:5,5.

Končno stanje: ŠK Fužinar Ravne in KOŠK Dravograd po 27 točk, ŠK Rudar Mežica 21, ŠK Radlje 16,5 in ŠK Črna 8,5 točke.

Zaradi zmage v medsebojnem dvoboju je ŠK Fužinar osvojil naslov moštvenega prvaka Koroške za leto 1979 ter bo kot predstavnik regije igral v kvalifikacijah za vstop v I. republiško ligo.

Tretji hitropotezni turnir za pokal »Fužinar 79« je bil odigran 29. 3. 1979. Udeležilo se ga je 18 igralcev, kar je največ do sedaj. To pot je premočno zmagal Niko Ristič, ki je osvojil 15,5 točke od 17 možnih. Drugi je Jože Jesenek 12,5, tretji Marjan Uršič 12 (11 zmag), četrti Jože Žunec 12 (10 zmag), peti Andrej Erjavc 11,5, šesti Franc Rotovnik 11,5 (medsebojni dvoboj), sedmi Anton Motnik 11, osmi Danilo Peruš 11 (Sonenborn), deveti Marko Vrečič 9, deseti Tone Prevorčič 8 itd.

Razvrstitev po treh odigranih turnirjih je naslednja: v vodstvu je Niko Ristič s 56 točkami, sledijo mu: Jože Žunec 47, Jože Jesenek 46, Andrej Erjavc 38, Danilo Peruš 34, Marjan Uršič 23, Tone Motnik 12, Tone Prevorčič 8, Franc Rotovnik 7, Franc Kolar in Marko Vrečič po 4, Mirko Hrovatič 3, Mirko Grzina 2 in Marjan Senica 1 točko.

Viktor Pesjak

IZREKI

Najlepši skedenj na svetu ni nikoli dodal žetvi niti enega klasa.

Piere Charles

Kdor razširi svoje srce, zoži svoja usta.

Kitajski pregovor

Čimbolj je srce plemenito, tem manj je vrat trd.

Flamski pregovor

Več je vredno posušiti eno solzo kmeta, kakor doseči sto smehljajev ministra.

Kitajski pregovor

Žalostna doba, ko je teže razbiti predsodek kot atom.

Albert Einstein

Sebičnost je sinonim samomora.

Calvin Coolidge

Zakriti napako z lažjo pomeni nadomestiti madež z luknjo.

Aristotel

Besede so kakor čebele: pikajo in prinašajo med.

Švicarski pregovor

Gibanje zaposlenih v tovarni od 21. februarja 1979 do 20. marca 1979

Tek. št.	Primek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD—DS	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Bošnik Ivan	7. 3. 1952	NK delavec	industrijski noži	prva zaposlitev
2.	Cvijetinović Nenad	13. 6. 1958	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
3.	Čarf Pavel	3. 1. 1952	KV avtomehanic	rezalno orodje	iz druge delovne organizacije
4.	Dobrun Zlatko	11. 6. 1958	KV žarilec o. p.	industrijski noži	ponovna zaposlitev v ZR
5.	Glavica Ivanka	21. 3. 1961	KV kemijski del.	DS KSZ	za določen čas
6.	Gostenčnik Tatjana	8. 1. 1958	NS	komerciala	za določen čas
7.	Gradišnik Ludvik	18. 2. 1949	KV rudar	valjarna	iz druge delovne organizacije
8.	Kališnik Jože	19. 3. 1958	KV obr. električar	elektrotehnične storitve	iz JLA
9.	Kocuvan Ernest	1. 11. 1952	VŠ mag. el. znanosti	DS za gospodarstvo	iz druge delovne organizacije
10.	Kotnik Karel	27. 10. 1951	KV pek	industrijski noži	iz druge delovne organizacije
11.	Kotnik Stanislav	19. 4. 1958	NK delavec	komerciala	iz druge delovne organizacije
12.	Krivograd Drago	22. 9. 1953	PK brusilec	valjarna	za določen čas
13.	Lešnik Rahela	16. 4. 1956	SŠ admin. tehnik	DS KSZ	za določen čas
14.	Medvoz Marjan	2. 11. 1959	SŠ elektro tehnik	elektrotehnične storitve	prva zaposlitev
15.	Novak Irena	12. 7. 1942	SŠ ekonomski tehnik	komerciala	iz druge delovne organizacije
16.	Povijač Đuro	9. 10. 1951	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
17.	Razgoršek Franc	20. 12. 1950	PK rezkalec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
18.	Stropnik Bojan	25. 7. 1957	KV žarilec o. p.	industrijski noži	iz druge delovne organizacije
19.	Studenčnik Drago	17. 2. 1959	KV ključavničar	pnevm. stroji	iz JLA
20.	Suler Silvo	18. 9. 1958	SŠ met. tehnik	jeklolivarna	iz JLA
21.	Vrance Darko	1. 11. 1958	KV str. ključavničar	industrijski noži	iz JLA
22.	Vuković Bogoljub	23. 3. 1953	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
23.	Zaveršnik Karel	21. 1. 1959	NK delavec	priprava proizvodnje	iz druge delovne organizacije

Tek. št.	Primek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD—DS	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Dakaj Jahir	14. 7. 1954	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
2.	Delić Ratomir	7. 3. 1952	NK delavec	jeklarna	dana odpoved
3.	Haber Stanislav	4. 5. 1931	NK delavec	DS KSZ	invalidska upokojitev
4.	Hartman Marija	3. 5. 1929	NK delavka	jeklolivarna	družinska upokojitev
5.	Horjak Jože	12. 2. 1918	VK ključavničar	S G V	starostna upokojitev
6.	Jazbec Marija	10. 8. 1922	KV šivilja	pnevm. stroji	starostna upokojitev
7.	Koprivnik Stanko	3. 5. 1949	NK delavec	kalilnica	dana odpoved
8.	Luma Mefail	20. 2. 1953	NK delavec	pnevm. stroji	samovoljna zapustitev dela
9.	Mesner Branko	20. 9. 1954	SŠ strojni tehnik	rezalno orodje	dana odpoved
10.	Mujić Ramiz	8. 6. 1956	KV ključavničar	Kovinarstvo Ljubno	samovoljna zapustitev dela
11.	Ovčjak Branko	27. 10. 1958	NK delavec	pnevmatični stroji	dana odpoved
12.	Obritan Franc	25. 1. 1924	KV kovač	valjarna	starostna upokojitev
13.	Prislan Sašo	14. 2. 1955	KV strojni ključavničar	industrijski noži	samovoljna zapustitev dela
14.	Slivnik Ivan	22. 7. 1956	KV ključavničar	S G V	dana odpoved
15.	Strmčnik Milan	11. 8. 1954	KV kalilec	kalilnica	poklicna rehabilitacija
16.	Strgar Marjan	6. 10. 1957	KV strojni ključavničar	stroji in deli	izključen po sklepu DS
17.	Smon Pavel	23. 1. 1922	KV tesar	S G V	invalidska upokojitev
18.	Suler Ernest	14. 2. 1926	PK delavec	jeklarna	starostna upokojitev
19.	Sušel Ivanka	4. 9. 1956	SŠ ekonomski tehnik	komerciala	dana odpoved
20.	Todorović Borut	5. 1. 1956	KV vodovodni instalater	valjarna	izključen po sklepu DS
21.	Dedić Sabrija	16. 8. 1957	KV ključavničar	Kovinarstvo Ljubno	samovoljna zapustitev dela

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Pridobili lastnost delavca	1 — PK brusilec
1 — VŠ magister el. znanosti	1 — NS
1 — SŠ metalurški tehnik	6 — NK delavcev
1 — SŠ ekonomski tehnik	Izgubili lastnost delavca
1 — SŠ elektro tehnik	1 — SŠ ekonomski tehnik
1 — SŠ administrativni tehnik	1 — SŠ strojni tehnik
2 — KV ključavničarja	6 — KV ključavničarjev
1 — KV pek	1 — KV šivilja
1 — KV obratni električar	1 — KV kovač
1 — KV rudar	1 — KV kalilec
1 — KV kemijski del.	1 — KV tesar
1 — KV avtomehanic	1 — KV vodovodni instalater
2 — KV žarilca o. p.	1 — PK delavec
1 — PK rezkalec	7 — NK delavcev

O ČEM NAJ NOVINAR NE PIŠE

— Ne piši o izgubi v delovnih organizacijah (delovne so vse tiste, kjer delajo, in tiste, kjer delajo kaj drugega), da se ne bo kdo vprašal, odkod tam potem tako visoke plače in ali ne sega njihova strokovnost samo na eno finančno področje.

— Ne piši o bleščečih poslovnih uspehih (če so že kje) — potem bodo tistega reveža vsi hoteli spremeniti v molzno kravo.

— Ne piši, da mladi, ki pridejo iz šol, ne dobijo službe — različni svetniki, ki bi že zdavnaj morali biti v pokoju, ti lahko še zmerom močno posvetijo.

— Ne piši o neekspeditivnosti raznih uprav — tudi občinske ne. Za to vendar nimaš nobenih tehtnih dokazov. Kako bi jih tudi imel, ko pa so tovariši(ce) takrat, ko ni uradnih ur, zaklenjeni. Z notranje strani vrat, seveda.

— Ne piši o nerazumevanju bank za nekatere kredite — kajti nikoli ne veš, kdaj boš potreboval kakšno posojilo.

— Ne piši, da so v nekem kolektivu kršili samoupravne odnose, kajti prav lahko se zelo samoupravno odločijo, da je to nekaj povsem iz trte izvitega.

— Ne piši o dolgovoznih sestankih, o branju poročil, ko se marsikdaj beroči še uči brati — kajti, zaradi tega lahko pride do sestanka, na katerega pa te ne bodo povabili.

— Nikar ne piši o premajhni aktivnosti žensk v družbenopolitičnem življenju — moški so s tem čisto zadovoljni.

— Ne piši slabega o funkcionarjih, kajti načelo rotacije povzroča vrtenje z enega stolčka na drugega in so zato posledice lahko daljnosežne.

— Ne seznanjaj ljudi, kje imajo najvišje poprečne osebne dohodke, kajti to je še zmeraj segedin golaž, ko nekateri dobijo le meso, drugi pa le zelje.

(Izposojeno iz že stare novoletne številke Dela)

MILIJONSKA MESTA

Po podatkih OZN je bilo l. 1900 na svetu 11 milijonskih mest, l. 1950 75, l. 1976 pa že 178. Leta 1985 naj bi število naraslo na 270.

Med milijonskimi mesti je največ pristanišč, sledijo pa industrijska središča in glavna mesta držav. V Avstraliji živita v milijonskih mestih več kot dve petini prebivalcev, v ZDA več kot ena tretjina, v Egiptu, na Japonskem in v Avstriji okoli ena tretjina.

Leta 1985 naj bi v 12 največjih mestih živelo (v milijonih) naslednje število prebivalcev:

1. Tokio 25,2
2. New York 18,8
3. Ciudad de Mexico 17,9
4. Sao Paulo 16,8
5. Sanghaj 14,3
6. Los Angeles 13,7
7. Bombay 12,1
8. Kalkuta 12,1
9. Peking 12,0
10. Osaka 11,8
11. Buenos Aires 11,7
12. Rio de Janeiro 11,4

NAŠI UPOKOJENCI

Franc Obritan, roj. 25. januarja 1924, v železarni od 27. marca 1939 dalje s prekinitvijo, nazadnje v TOZD valjarna kot žarilec. Star. opokojen 28. februarja 1979.

Ernest Suler, roj. 14. februarja 1926, v železarni od 21. januarja 1946 dalje, nazadnje v TOZD jeklarna kot talilec 25 t in 5 t peči. Star. opokojen 17. marca 1979.

Pavel Šmon, roj. 23. januarja 1922, v železarni od 10. januarja 1948 dalje v TOZD SGV kot tesar za najzahtevnejša dela. Inval. upokojen 7. marca 1979.

Stanko Haber, roj. 4. maja 1931, v železarni od 21. februarja 1950, nazadnje v DS KSZ kot gasilec. Inval. upokojen 2. marca 1979.

TUDI NA KMEČKE MAME NISO POZABILI

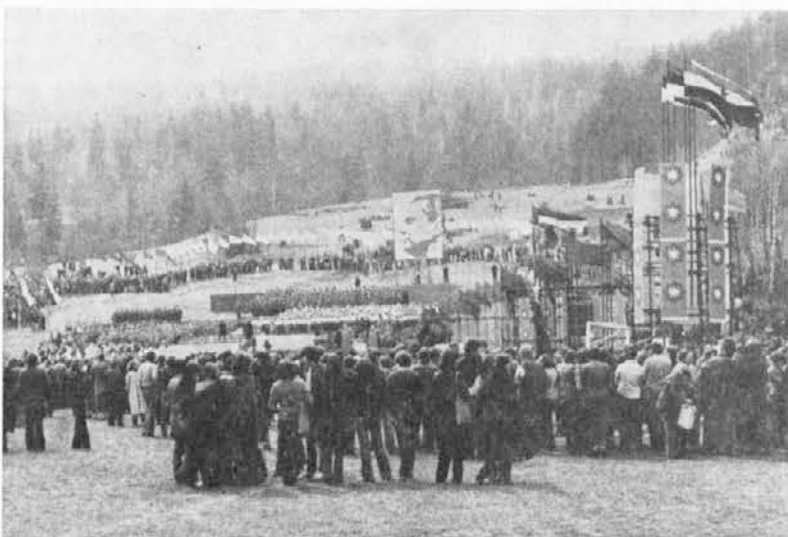
Marljivi mladinci iz Reke pri Ravnah so letos veliko darovali za dan žena. Skoraj vsaki materi na tem območju so prinesli čestitko in vabilo za praznovanje.

V soboto popoldne se je zbralo precej žensk v domu mladine. Prijetno so mladinci pripravili dvorano in prijazno sprejeli vsa-

ko mamo. Ko je bila dvorana polna, so se razmaknile zavese in so nam v pozdrav zapeli in recitali. Potem so nas še s komedijo razvedrili.

S tem so pokazali svojo požrtvovalnost, saj so se morali poleg službe ali šole še pripravljati za nastop, ki je lepo uspel. Baje pa so bili celo prvič na odrskih deskah.

Toplo se jim zahvalimo, obnemem pa jih vzpodbujamo, da bi

Prizor, na katerega bomo zmeraj ponosni

še kdaj zaigrali na odru in nas razvedrili ob napornem kmečkem življenju. Hvala za vso pozornost, Kovinarjem pa za viže in humor. P. V.

REŠITEV »ZELEZARSKE KRIŽANKE«

Vodoravno: 1. železarna Ravne, 15. elektrika, 16. vlek, 17. lepota, 18. radost, 20. Emil, 21. RO, 23.

liga, 24. zelo, 25. TK, 27. cent, 29. anog, 30. sraki, 31. RT, 32. utor, 33. jota, 36. oj, 38. takt, 39. ata, 40. A, 41. zaton, 42. AC, 45. Škot, 47. PK, 48. Erika, 51. top, 52. V, 53. astronom, 56. OP, 57. lik, 58. kok, 59. resor, 61. roke, 62. Ce, 64. Elektrokovina.

Fotografije za to številko so prispevali: F. Kamnik, F. Rotar, R. Vončina in služba za informiranje.

GEORGE
MIKES

Angleški sašimi

Nekoč sem sedel v neki krčmi v Kjotu na Japonskem. Kraj je bil odroč, zato pa tujec prava redkost, če že ne senzacija. Ravno sem pil pivo, ko se mi je zazdelo, da me pozorno opazuje možki, ki je sedel kraj mene na visokem stolu. Ko je premagal svojo sramežljivost, je spregovoril v slabi angleščini:

»Japonsko pivo dobro?«

»Zelo dobro.«

Srečen nasmešek.

»Japonsko pivo boljše od angleškega?«

»Mnogo boljše.«

»Še srečnejši nasmehek. Zazdel se mi je nekam preveč zmagoslaven, zato sem dodal:

»Ampak nemško pivo je boljše.«

Bil je prizadet in osupel.

»Ravno ste rekli, da japonsko pivo boljše od angleškega.«

»Da. Japonsko pivo boljše od angleškega; nemško pivo boljše od japonskega.«

Dolga zamišljena tišina. Prišlo je neko dekle in naročilo viski. Gledal jo je, kako pije, nakar me je vprašal:

»Japonski viski boljši od angleškega?«

»Da,« sem pokimal, »mnogo boljši.«

Blažen nasmehek. Bil je ponosen. Tedaj sem rekel:

»A škotski viski je še boljši.«

Mučna tišina.

»Ampak japonski viski boljši od angleškega?!«

»Mnogo boljši.«

Da je japonsko pivo vrženo s prestola, ga je grizlo bolj kot padec japonskega viskija. Vprašal je:

»Nemško pivo najboljše na svetu?«

»Ne,« sem odgovoril zlobno, »češko je še boljše.«

»Majhna deželca, ta Češkoslovaška.«

»Majčkena,« sem se strinjal, To je bil hud udarec zanj.

»Nemško pivo ni najboljše na svetu, pa vseeno boljše od japonskega?«

»Natanko tako.«

Izpil je še nekaj kozarcev. Morda zato, da bi utopil svojo žalost. Opazoval je mojo obleko.

»Japonske tkanine boljše od angleških?«

»Ne.«

Neprijetno presenečenje. To se mu je zdelo nepravilno. Saj sva se dotlej strinjala, da je bolj ali manj vse japonsko boljše od angleškega.

»Angleške tkanine boljše,« sem izjavil odločno, zdaj že sam s precejšnjim nacionalnim ponosom.

Bil je vznemirjen:

»Angleške tkanine najboljše na svetu?«

»Da. Najboljše na svetu.«

Vzdih olajšanja. To je bilo nekaj drugega. Naposled Angleži, ki so še do nedavnega upravljali največje kraljestvo, kar ga je človek kdaj videl, zaslužijo, da so v nemčem prvi.

Nekdo je naročil sašimi — svežo ribo, nemarkirano in nezačinjeno. Sledilo je neizbežno vprašanje.

»Angleški sašimi boljši od japonskega?«

»Ne.«

Sumničavo me je pogledal, očitno čakajoč udarec. Udarca ni bilo. Niti besede o škotskem ali irskem sašimu. Nisem čakal na njegovo sramežljivo vprašanje, ampak sem takoj izjavil:

»Japonski sašimi najboljši na svetu.«

Do tega trenutka se sploh ni oziral na druge goste, sedaj pa je prevedel mojo sodbo o sašimu glasno, da bi vsi slišali. Nacionalni ponos je bil rešen. Razšla sva se kot prijatelja.

prev. -ar

JEZIKI PO SVETU

Strokovnjaki sicer ocenjujejo, da je danes na svetu od 2700 do 3000 jezikov, vendar večino od njih govorijo manjše skupine ljudi. Le 70 jezikov je takšnih, da jih govori več kot 5 milijonov. Posebno nejasen je položaj v Afriki, kjer je sicer veliko jezikov, lahko pa se reče tudi, da prevladujeta jezika bantu in suaheli (kisvahili). Podatki iz leta 1975 kažejo naslednje stanje (številke pomenijo milijone):

kitajščina	800
angleščina	350—370
španščina	220
hindi	200—220
ruščina (brez ukrajinščine in beloruščine)	150—160
arabščina	130—140
portugalščina	125—135
bengali	125—130
japonščina	115
nemščina	100—120
francoščina	80—90
italijanščina	60—65
javanščina	55
korejščina	55